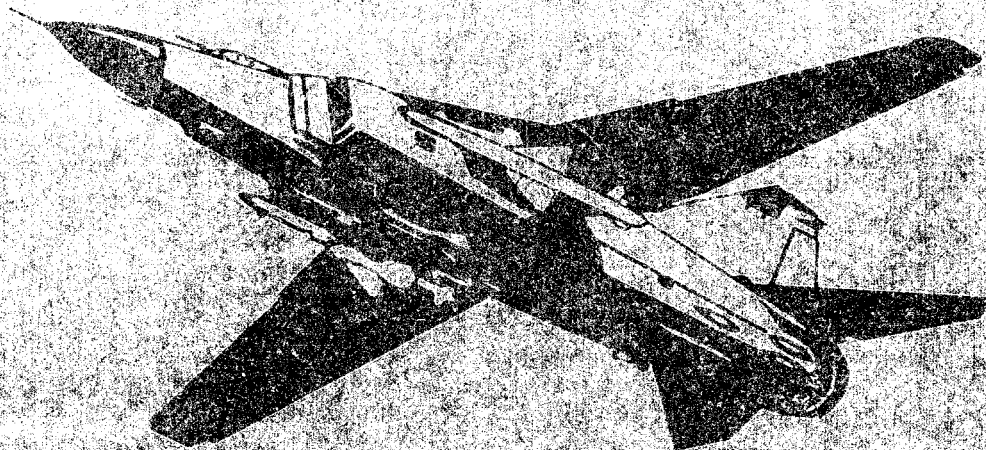

EXNR: 67

KONINKLUKE LUCHTMACHT

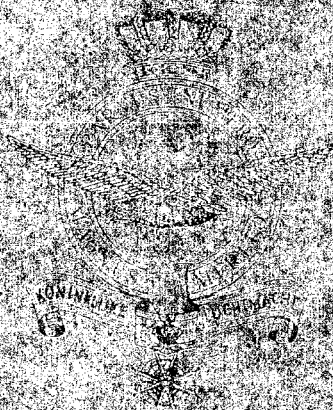

INLICHTINGEN

SAMENVATTING

(ISAM)

21 '80

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LUCHTMACHTSTAF

Ex.nr.: 67.

Afd.: Inlichtingen en
Veiligheid.

's-Gravenhage, 26 maart 1980.
Prins Clauslaan 8
Tfn 81 43 21

Nr. : AIV/0964/D-80.

Aan:

Zie verzendlijst.

INLICHTINGENSAMENVATTING

(ISAM 2/80)

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendocument.
Behoudens voorafgaande toestemming van het Hoofd
van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet

- a. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- b. ten overstaan van buitenlanders in discussie
worden gebracht;
- c. worden gekopieërd.

VERZENDLIJST, behorende bij Inlichtingsamenvatting nr. 2/80
d.d. 26 maart 1980.

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>	
Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1	*)
Chef Defensiestaf t.a.v. Hoofd SIDS	2	
C- CTL	3	
C- Vlb Soesterberg	4	
C- Vlb Leeuwarden	5	
C- 322 Squadron)	6	
C- 323 Squadron) d.t.v. C- Vlb Leeuwarden	7	
C- GPLV/Vlb Deelen	8	
C- 298 Squadron)	9	
C- 299 Squadron) d.t.v. C- GPLV/Vlb Deelen	10	
C- 300 Squadron)	11	
C- Vlb Volkel	12	
C- 311 Squadron)	13	
C- 312 Squadron) d.t.v. C- Vlb Volkel	14	
C- 306 Squadron)	15	
C- Vlb Eindhoven	16	
C- 314 Squadron d.t.v. C- Vlb Eindhoven	17	
C- Vlb Twenthe	18	
C- 313 Squadron)	19	
C- 315 Squadron) d.t.v. C- Vlb Twenthe	20	
C- Vlb Gilze-Rijen	21	
C- 316 Squadron d.t.v. C- Vlb Gilze-Rijen	22	
C- 12GGW	23 + 69	
C- 3GGW	24 + 70	
C- 5GGW	25 + 71	
C- CRC/MilATCC	26	
C- LVM Groep	27	
C- 1LK t.a.v. C- ASOC	28 + 29	
C- CLO	30 t.e.m. 32	
C- LIMOS	33	
C- LETS)	34	
C- KKSL)		
C- KLS tevens Vlb Ypenburg	35	
Directeur Luchtmacht Stafschool	36	
Lumat [redacted]	37	*)
Defat [redacted]	38	*)
Defat [redacted]	39	*)
Defat [redacted]	40	*)
Defat [redacted]	41	*)
Lumat [redacted]	42	*)
Defat [redacted]	43	*)
LaLumat [redacted]	44	*)
Defat [redacted]	45	*)
Defat [redacted]	46	*)
Defat [redacted]		

<u>I.a.a.:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	48
Hoofd MARID	49
Hoofd LAMID	50 + 51
Hoofd IDB d.t.v. Lu-Liaison Officer	52
DPKLu	53
DMKLu	54
DEBKLu - SCFin PSCFin - SCAut - SCOrg	55
HPMV Brussel	56
NMR Neth. SHAPE t.a.v. Maj. [redacted]	57
NMR Neth. AFCENT t.a.v. Maj. [redacted]	58
NAK ZATAF t.a.v. Lt-Kol. [redacted]	59
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol. [redacted]	60
C- 1LVG	61
 <u>Intern aan:</u>	
BDL - PCLS - SCO - SCPL	62
H- AOD)	
H- ALBV) ter circulatie	63
H- AV)	
H- AOB	64
H- APL	65
H- Sectie Contra-Inlichtingen	66
AIV/Inl Bibliotheek	67
Reserve exemplaar	47+68

*) ter info, daarna retour aan het Hoofd van
de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf.

I N H O U D S O P G A V E

	<u>Blz.:</u>
<u>HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE</u>	I.1
<u>VLIEG- EN OEFENAKTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"</u>	I.1
Algemeen	I.1
Meerdaagse belangrijke verplaatsingen bij eenheden in de "forward area"	I.3
<u>SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN</u>	I.5
Toelevering van 3e generatie vliegtuigen aan het 16e TLL en de NVA/lsk en daarmee samenhangende vliegerscholing	I.5
Subordinatiewijziging van APVO regimenten	I.6
<u>SLAGORDE MUTATIES/G/L GELEIDE WAPENS</u>	I.7
Nieuwe SA-4 Brigade bij de NVA	I.7
<u>LOGISTIEK/INFRASTRUCTUUR</u>	I.7
Mogelijke vestiging van een FLOGGER onderhouds- en reparatieinrichting op de vliegbasis FINSTERWALDE (16e TLL)	I.7
Mogelijke aanleg nieuw vliegveld nabij GUESTROW	I.8
Nieuwe SA-2 oefenopstelling	I.8
<u>CHEMISCHE OORLOGVOERING</u>	I.8
Inzet van chemische strijdmiddelen in Afghanistan	I.9
<u>HOOFDSTUK II - VLIEGVELDEN IN POLEN</u>	II.1/II.4 + Bijl.A t.e.m. F (14 blz.)

<u>HOOFDSTUK III - JAAROVERZICHT SCHEEPSBOUW SOWJET</u> <u>MARINE 1979</u>	III.1/III.7
<u>HOOFDSTUK IV - HERWAARDERING VAN HET SOWJET SA-9</u> <u>GROND-LUCHT GW SYSTEEM</u>	IV.1/IV.5
<u>HOOFDSTUK V - POLITIEKE ONTWIKKELINGEN</u>	V.1/V.6

HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE

VLIEG EN OEFENAKTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"

GEHEIM
B-2

1. Algemeen. De vliegoperatiën van de lsk in de "forward area" vertoonden, voor de tijd van het jaar, een normaal beeld. Nage- noeg de gehele maand februari was het vliegweer slecht. Dit was met name van invloed op de tactische vliegoperatiën. In de tweede helft van de maand is een aantal vlieg oefeningen boven het gebied van de "forward area" gehouden, waarbij het accent voornamelijk op de luchtverdediging lag. Dit bleek alleen al uit de deelname van veel lsk/lvd en g/l Geleide Wapen eenheden. Tot de bijzonderheden, die de afgelopen maand werden waargenomen, mag het hoge aantal Intelligence Collection Flights (ICF) worden gerekend. Met name gold dit hoge aantal ICFs met BREWERS.

2. Van 6 t.e.m. 12 februari vertoonden de vlieg- en oefen- activiteiten een onveranderlijk beeld t.o.v. de tweede helft van januari. De weersomstandigheden waren slecht, als gevolg waarvan voornamelijk vluchten in het kader van de luchtverdediging werden uitgevoerd. Voor tactische vliegoperatiën was het ongeschikt vlieg- weer. Op vrijdag 8 februari werd er intensief gevlogen. Het betrof ook nu vnl. vluchten in verband met een luchtverdedigingsoefening, welke in 2 fasen was opgesplitst en waaraan door diverse 16e TLL lsk/lvd en g/l Geleide Wapen eenheden werd deelgenomen. Een aan- tal vliegtuigen van het type BREWER-E zorgde bij deze oefening voor het EOv aspect. De oefening speelde zich boven het zuiden en midden van de DDR af. In het kader van de oefenprogramma's van de vliegeromscholing en helivliegergevechtsopleiding kan worden opgemerkt, dat de omscholingsvluchten op de FLOGGER gedurende deze periode gestaag werden voortgezet. De vliegers voerden hun missies uit vanaf het 16e TLL vliegveld MIROW. Een groot aantal heli- vliegers, afkomstig van diverse 16e TLL heliregimenten volgde ge- vechtsopleidingen vanaf de uitwijkvliegvelden COCHSTEDT en DEMMIN, beide gelegen in de DDR. Op enkele dagen, werden bij diverse lvd en g/l Geleide Wapen eenheden in de DDR en Tsjechoslowakije wederom reacties waargenomen, die in verband leken te staan met NAVO verkenningsvluchten boven het NAVO grondgebied. Gerichte

activiteiten, die

aktiviteiten, die ook in deze periode weer bij enkele Oostduitse luchtverdedigingssystemen werden waargenomen, lijken erop te wijzen dat bij oefeningen steeds meer waarde wordt gehecht aan het uitvoeren van operatiën (w.o. waarschuwing en gevechtsleiding) vanaf verspreide lokaties en met een gedecentraliseerde commandovoering. In de onderhavige periode werden met Aeroflottoestellen nog drie vluchten uitgevoerd van en naar het 4e TLL vliegveld STARGARD in Polen. De aard van de vluchten vertoonde veel overeenkomsten met de eerder in de tweede helft van januari waargenomen Aeroflot vluchten naar de NSWP landen. Bijzondere Intelligence Collection Flights zijn er in deze periode niet waargenomen.

3. Van 13 t.e.m. 19 februari is er op 4 dagen intensief gevlogen. Het merendeel van de sorties kwam op rekening van de Sowjet luchtstrijdkrachten in de DDR, Polen en Tsjechoslowakije. Diverse luchtverdedigingsoefeningen werden boven het gehele gebied van de DDR gehouden. Van 13 t.e.m. 15 februari werd hieraan deelgenomen door eenheden van het 16e TLL en op 16 februari door eenheden van de NVA lsk/lvd. In verband met deze oefeningen waren bepaalde eenheden verplaatst. In Tsjechoslowakije was op 13 februari een groot aantal g/l Geleide Wapen eenheden actief. Bij deze oefening lag een zwaar accent op de training onder gesimuleerde NBC omstandigheden. In het zuiden van de DDR werd op 16 februari nog een oefening gehouden, waaraan werd deelgenomen door NVA lsk/lvd eenheden en een groot aantal SA-2 g/l Geleide Wapen eenheden. Vermeldenswaard is nog het binnenvliegen van het luchtruim van de DDR op 17 februari door een licht civiel vliegtuig. Het vliegtuigje werd bestuurd door een Nederlander en overschreed de grens tussen de BRD en de DDR nabij DUDERSTADT. De vlieger was op weg naar Berlijn en kwam als gevolg van een navigatiefout tot een ongedwongen landing nabij ERFURT in de DDR. Voor wat betreft de Intelligence Collection Flights kan worden opgemerkt dat deze vluchten in de bovengenoemde periode grotendeels door BREWERS, afkomstig van WELZOW (16e TLL) werden uitgevoerd.

Commentaar:

Commentaar: De Nederlandse vlieger van het civiele vliegtuigje werd begin maart door de Oostduitse autoriteiten op vrije voeten gesteld. Het uitvoeren van een groot aantal ICFs door BREWERS (zelfs op dagen dat de eenheid van WELZOW normaal niet vliegt) was opmerkelijk, aangezien deze eenheid in het verleden niet zo intensief hierbij betrokken werd.

4. Van 20 t.e.m. 29 februari was het, in tegenstelling tot de voorgaande perioden, goed vliegweer. Op 20 en 21 februari werd er dan ook intensief gevlogen. Gedurende beide dagen zijn omvangrijke oefeningen gehouden, waarbij het accent volledig op het aspect van de luchtverdediging lag. De diverse oefeningen speelden zich zowel boven het midden en het zuiden van de DDR af als boven het midden en westen van Tsjechoslowakije. Tot de deelnemende eenheden aan de respectievelijke oefeningen, behoorden de Sowjet en nationale lsk/lvd eenheden in beide landen. Luchtverdedigingsoefeningen in kleiner verband vonden op 25 februari zowel boven Polen als Tsjechoslowakije plaats, waarbij alleen nationale lsk/lvd eenheden betrokken waren. Bij alle luchtverdedigingsoefeningen werd de deelname waargenomen van een groot aantal uiteenlopende g/1 Geleide Wapen eenheden. De Poolse lsk vloog op 25 februari tevens een groot aantal range sorties, waarbij lucht/grond aanvalen werden beoefend. Vanaf 23 februari werd bij de Sowjet lsk in de "forward area" een vliegstilte waargenomen. Op deze datum wordt de "dag van de Sowjet strijdkrachten" gevierd. De vliegstilte werd op 27 februari beëindigd, waarna het normale (routine) vliegverkeer hervat werd. De eveneens bij de NVA/lsk waargenomen vliegstilte werd op 28 februari beëindigd, doch werd op 29 februari en 1 maart gevolgd door een vliegstilte die waarschijnlijk verband hield met de "dag van de NVA". In deze periode werden intensieve oefenactiviteiten van SA-4 en SA-6 eenheden waargenomen, die gecoördineerd werden vanaf legerniveau. De SAM-oefeningen werden gecontinueerd gedurende de eerste week van maart.

5. Meerdaagse belangrijke verplaatsingen bij eenheden in de "forward area". In de NSWP landen werd een aantal eenheden voor kortere of langere tijd verplaatst. Dit geschiedde o.a. in het kader van specifieke oefeningen naar zowel continue bezette vliegvelden, alswel naar uitwijkvliegvelden. Vermeldenswaard zijn echter de navolgende verplaatsingen:

a. De heli eenheden

- a. De heli eenheden van ORANIENBURG die sinds januari reeds op het uitwijkvliegveld DEMMIN waren gestationeerd zijn teruggevlogen. Hetzelfde geldt voor de diverse heli eenheden die vanaf het uitwijkvliegveld COCHSTEDT operatiën uitvoerden in verband met de zgn. "wintergevechtsopleiding".
- b. Op 20 februari werd een aantal HINDs van het heli gevechtsregiment SLIAC (Tsjechoslowakije) naar MIMON verplaatst. Vanaf deze basis werden aanvalsvluchten uitgevoerd in het DOUPOV oefengebied.
- c. De 9 FISHBEDs en de MONGOL van Sowjet jagerrgt te MIMON (Tsjechoslowakije) die op 31 januari verplaatst waren naar de basis HRADEC-KRALOVE (Tsjechische lsk) zijn op 20 februari naar de thuisbasis teruggekeerd.
- d. 29 FLOGGERS-G van het jagerrgt KISKUNLACHAZA (Sowjet lsk in Hongarije) zijn op 19 februari overgevlogen naar DAMGARTEN (16e TLL). De verplaatsing hield waarschijnlijk verband met geplande schietoefeningen op de PEENEMUENDE range, doch de voltallige eenheid is op 21 februari onverrichterzake naar Hongarije teruggevlogen.
- e. CRATEs, afkomstig van het NVA lsk transport sqn te DRESDEN hebben op 27 februari aan een weliswaar korte verplaatsingsoefening naar het uitwijkvliegveld LUCKAU-ALTENO deelgenomen, doch het betrof hier geen routine verplaatsing en derhalve opmerkelijk.
- f. Eenheden van het jagerrgt BECHYNE (Tsjechische lsk) werden op 29 februari waargenomen, bij een verplaatsing naar CESKE BUDEJOVICE. Het betrof hier het begin van de totale ontruiming van de basis BECHYNE.
- g. Een dertigtal gevechtshelikopters van het heligevechtsregiment te WEIMAR-NOHRA (16e TLL) zijn op 29 februari overgevlogen naar de basis BRAND (16e TLL), van waaraf werd deelgenomen aan oefeningen, ter ondersteuning van de grondstrijdkrachten.

Commentaar:

Commentaar: Het korte verblijf in DAMGARTEN van de FLOGGERS was opmerkelijk. Mede gezien het feit dat het vliegweert in het onderhavige geval geen spelbreker geweest kan zijn. De eenheid is overigens op 6 maart nogmaals naar DAMGARTEN overgevlogen en heeft nog dezelfde dag aan schietoefeningen boven de PEENEMUNDE range deelgenomen. De verplaatsing van het jagerrgt van BECHYNE staat waarschijnlijk in verband met een renovatie van de basis, zodat met een lange verblijfsduur op CESKE BUDEJOVICE gerekend mag worden.

SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN

6. Toelevering van 3e generatie vliegtuigen aan het 16e TLL en de NVA/lsk en daarmee samenhangende vliegeromscholing. De toelevering van FLOGGERS naar velden in de "forward area" werd in de maand februari voortgezet. Een aantal afleveringsvluchten werd rechtstreeks vanuit de Sowjet-Unie uitgevoerd. De afgeleverde toestellen waren ter vervanging van de oude FISHBEDs-K van het jagerrgt van WITTSTOCK, dat sedert eind januari op MIROW gestationeerd is. Dit jagerrgt is inmiddels begonnen met het uitfaseren van de oude FISHBEDs. Een tiental werd reeds overgevlogen naar de met modernere FISHBEDs-L/N uitgeruste basis JUETERBOG. FLOGGER toestellen die in de afgelopen maanden waren uitgeleend in verband met o.a. opleidingen werden teruggevlogen naar de thuisbases. Zo gebeurde dit op 20 februari met 7 FLOGGERS-G/C afkomstig van het jagerrgt KOETHEN die sedert het najaar '79 ter beschikking waren van het jagerrgt WITTSTOCK. 5 FLOGGERS-B/C van FINOW, die sinds 10 december 1979 vliegoperatiën uitvoerden vanaf DAMGARTEN werden eveneens teruggevlogen. Het jagerrgt van WITTSTOCK zou inmiddels over 20 FLOGGERS-G en 5 FLOGGERS-C beschikken. FLOGGER-F leveranties aan de NVA wing DREWITZ zijn in februari niet waargenomen.

Commentaar: Bij het 16e TLL is men met grote voortvarendheid bezig om het jagerrgt WITTSTOCK uit te rusten met voldoende FLOGGERS-G. De toelevering aan de NVA wing

DREWITZ gaat

DREWITZ gaat veel langzamer doch deze werd op 7 maart jl. hervat. De uitfasering van de oude FISHBED-K via de basis JUETERBOG mag in eerste instantie logisch lijken, aangezien hier nog FISHBEDs gestationeerd zijn, doch maakt een juiste evaluatie van het aldaar gestationeerde jagerrgt complex. Enerzijds omdat het nog niet duidelijk is of de FISHBEDs-K vanaf deze basis worden overgevlogen naar de Sowjet-Unie cq voorshands op JUETERBOG blijven en anderzijds omdat inmiddels een groot aantal FLOGGER vluchten naar de basis JUETERBOG werd waargenomen. Mede gezien het feit dat sedert enige tijd vliegers van het jagerrgt JUETERBOG op KOETHEN verblijven lijkt het zeer aannemelijk dat het jagerrgt JUETERBOG een conversie zal ondergaan. Indien dit juist zal blijken te zijn, wekt het toch bevreemding dat dit regiment eerder over een nieuw type vliegtuig zal beschikken dan bv de rgtn BRAND (FITTER-A) of NEURUPPIN (FISHBED-J). De jagerdivisie ZERBST zal dan als eerste jagerdivisie uit drie FLOGGER regimenten bestaan.

7. Subordinatiewijziging van APVO regimenten. Onlangs kon zekerheid worden verkregen omtrent de subordinitie van 6 luchtverdedigingsregimenten, tot voor kort behorend bij de lvd districten MINSK en LENINGRAD. Deze regimenten blijken nu te opereren onder het commando van het Baltische Militaire District (BAMD) hetgeen de nogal vreemde organisatie van de luchtverdediging in het Baltische MD opheft. Verantwoordelijk voor de luchtverdediging waren nl:

- a. De jagerregimenten SIAULIAI en RIGA RUMBULA van het BAMD;
- b. de jagerregimenten KALININGRAD YESAU, VAINODE en DAUGAVPILS van het luchtverdedigingsdistrict MINSK en
- c. de jagerregimenten HAAPSALA, TAPA en PYARNU van het luchtverdedigingsdistrict LENINGRAD.

Commentaar:

Commentaar: Genoemde subordinatiewijziging heeft tot gevolg dat de luchtverdediging in het BAMD nu centraal geleid kan worden, hetgeen de effectiviteit - ook al door het ontbreken van coördinatie problemen - ten goede zou kunnen komen. Nog niet bekend is of deze organisatie structuur ook in de overige Militaire Districten is ingevoerd.

SLAGORDE MUTATIES/G/L GELEIDE WAPENS

8. Nieuwe SA-4 Brigade bij de NVA. Na een eerste waarneming op 11 januari 1980 werden vanaf 12 februari alle drie bataljons van de nieuw gevormde SA-4 Brigade WEISSENFELS waargenomen.

Commentaar: Met de vervanging van de S-60 door het SA-4 systeem bij het 3e LuA Regiment van het 3e NVA leger beschikken nu beide legers (3e en 5e) over een SA-4 brigade. Hiermee is een duidelijke verbetering gekomen in de luchtverdedigingscapaciteit op middelbare en grote hoogte.

LOGISTIEK/INFRASTRUCTUUR

9. Mogelijke vestiging van een FLOGGER onderhouds- en reparatie-inrichting op de vliegbasis FINSTERWALDE (16e TLL). Sedert enige tijd wordt het vliegveld FINSTERWALDE aangevlogen door verschillende, met FLOGGER uitgeruste, regimenten t.w.: FALKENBERG, FINOW, MERSEBURG, MILOVICE en MIROW. Het transport regiment SPERENBERG voert sedert begin 1980 vluchten uit naar FINSTERWALDE, waarbij tussenlandingen worden gemaakt op vliegvelden waarop FLOGGER regimenten zijn gestationeerd. Ook het transport regiment MILOVICE en de heli eenheid MIMON voeren retourvluchten op FINSTERWALDE uit.

Commentaar: Bovenstaande vliegbewegingen, alsmede vluchten van de VTA (6 COCKs en 2 CANDIDS) naar FINSTERWALDE, waarbij waarschijnlijk testapparatuur, reserve onderdelen en gereedschappen werden afgeleverd, en de waarneming van testvluchten op de FLOGGER door een stafpilot van de jagerdivisie MERSEBURG doen vermoeden dat op de vliegbasis FINSTERWALDE zgn. groot onderhoud aan

FLOGGER vliegtuigen van het 16e TLL, de NVA lsk en de Sowjet lsk in Tsjechoslowakije wordt uitgevoerd.

GEHEIM
B-3

10. Mogelijke aanleg nieuw vliegveld nabij GUESTROW. Sedert begin 1976 bestonden geruchten over de bouw van een vliegveld ten noordoosten van de stad GUESTROW en ten westen van de autobahn Berlijn-ROSTOCK. Vanaf midden 1976 werden rond pos. 33U UV 2278 bouw- en egalisatiewerkzaamheden waargenomen. Sinds begin 1979 is een intensivering van deze werkzaamheden geconstateerd. Tot op heden is het volgende vastgesteld:

- a. egalisatie van gebied van 2500 x 500 m;
- b. de bouw van 5-6 legeringsgebouwen;
- c. de bouw van hekken rond het gebied;
- d. het verleggen van wegen welke direct aan het gebied grenzen.

Commentaar: Uit bovenstaande zou kunnen worden afgeleid dat naast de bouw van het nieuwe vliegveld HOLZDORF in het midden van de DDR, er één wordt gebouwd in het Noorden van de DDR, hetgeen - wanneer het vliegveld gereed is - als een verbetering van de infrastructuur in het Noorden van de DDR kan worden beschouwd.

11. Nieuwe SA-2 oefenopstelling. Op pos. 33U UA 914 461 is een nieuwe SA-2 oefenopstelling waargenomen. Deze opstelling bestaat uit 6 door aarden wallen omgeven afvuurposities, een opstelling t.b.v. de FAN SONG vuurleidingsradar en drie door aarden wallen omgeven opstelplaatsen voor rakettransporteurs. Door de plaatsing van een hek rondom de stelling, is het geheel v.w.b. grondwaarneming aan het oog onttrokken.

Commentaar: Uit de bouw van deze oefenopstelling aan de kust blijkt dat de NVA vooralsnog grote waarde blijft hechten aan het SA-2 systeem.

CHEMISCHE OORLOGVOERING

12. Inzet van chemische

12. Inzet van chemische strijdmiddelen in Afghanistan. Naast eerder verschenen berichten in de pers wordt nu ook via inlichtingenkanalen gerapporteerd dat Russische- en Afghaanse strijdkrachten chemische strijdmiddelen zouden hebben ingezet in Afghanistan. Een recent rapport spreekt over chemische luchtaanvallen op dorpen in de provincies Badakhshan, Takhar, Konar, en Wardak. De afgeworpen "cannisters", cilindrisch van vorm en plm. 45 cm lang, verspreidden na inslag een blauw-grijs gas dat de volgende verschijnselen veroorzaakte: hoesten, oogirritatie, neusloop, verlies van controle over lichaamsfuncties en in veel gevallen uiteindelijk de dood.

13. Zowel vóór als tijdens de Russische invasie zouden gas-aanvallen zijn uitgevoerd. Al op 14 december 1979 zou gas gebruikt zijn tegen Hafdosial, een dorpje aan de verbindingsweg tussen KANDAHAR en KABUL. Blijkbaar werd gebruik gemaakt van een niet-dodelijk (buitengevechtstellend) middel, afgeworpen in een kegelvormige houder. Aangenomen wordt dat de aanval een "antwoord" was op een aanval, uitgevoerd door rebellen, op een Afghaans legerkonvooi in de buurt van het dorp. De slachtoffers waren ca. 24 uur 'uitgeschakeld', doch van een dodelijke afloop was geen sprake. Op 29 januari 1980 vond weer een aanval plaats; nu op het dorp Dara Wardoog in de provincie Badakhshan. Russische- of Afghaanse vliegtuigen wierpen cilindrische houders af op de dorpelingen, als antwoord op de tegenstand die de Russische eenheden in de provincie hadden ondervonden. Het resultaat was: 80 doden, waaronder veel vrouwen en kinderen.

14. Op 2 februari jl werden chemische houders afgeworpen boven het dorp Dasti Archi in de provincie Takhar, waarbij géén doden vielen. Op 3 februari volgde een chemische aanval op het dorp Dron in de provincie Badakhshan, waarschijnlijk als antwoord op een door rebellen uitgevoerde aanval op een Russische tank-eenheid. Hierbij vielen verschillende doden. Tenslotte kostte een aanval op het dorp Kamdesh in de provincie Konar op 11 februari jl aan minstens 10 inwoners het leven.

Commentaar:

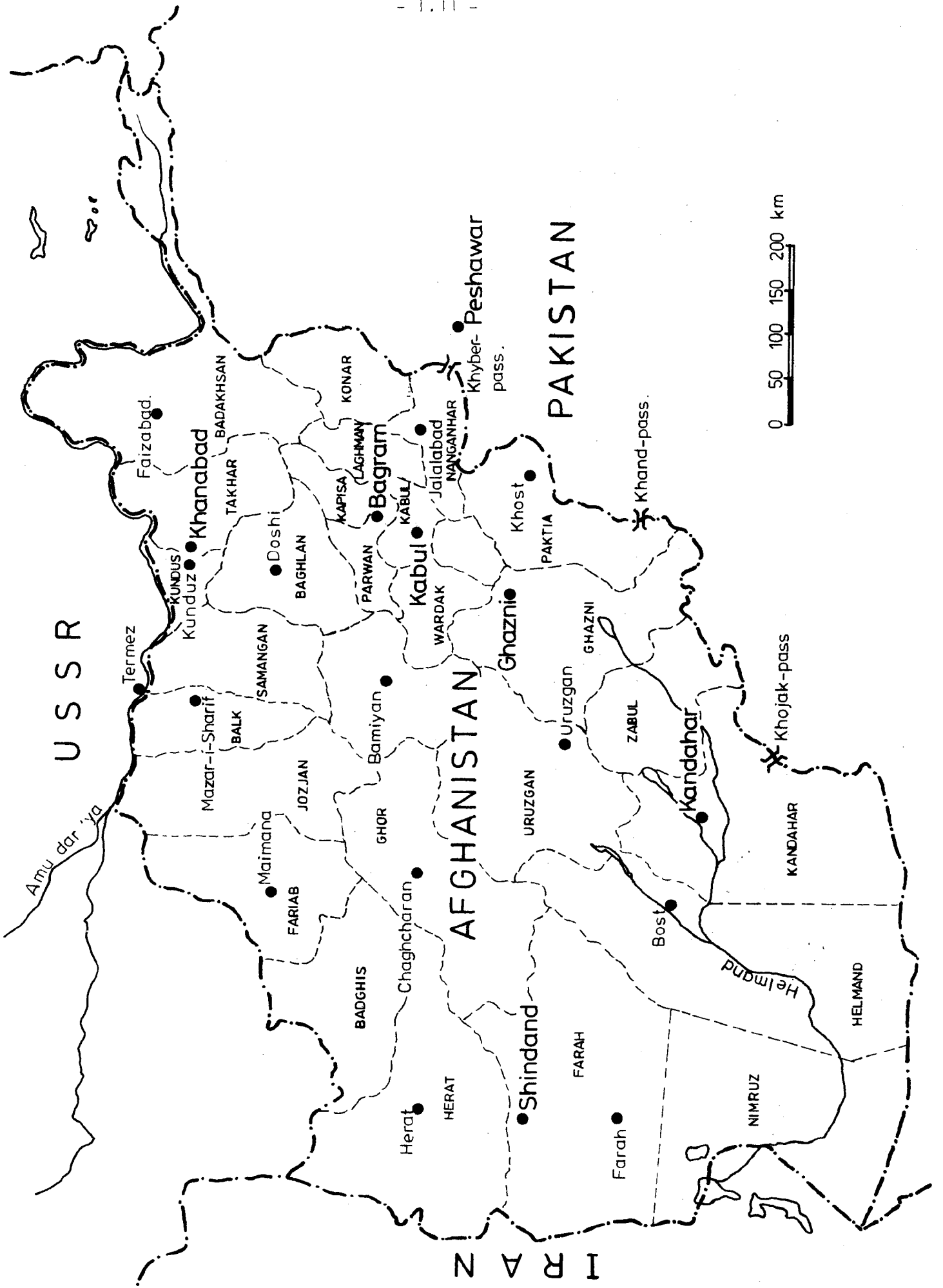
Commentaar: Dat Russische- en/of Afgaanse strijdkrachten chemische strijdmiddelen inzetten en hebben ingezet in Afghanistan is zeker niet uitgesloten. Naast overwegingen van tactische aard zou best het 'uitproberen' van deze middelen aan het gebruik ervan ten grondslag kunnen liggen. Niettemin dient met nadruk gesteld te worden dat bovenstaande berichten (nog) niet bevestigd zijn en dus met het trekken van conclusies de nodige voorzichtigheid dient te worden betracht.

AFGHANISTAN

15. De situatie in Afghanistan werd in de maand februari gekenmerkt door toenemende ongeregeldeheden. De Sowjet strijdkrachten in Afghanistan raakten in grotere mate betrokken bij gevechten met opstandelingen. Gedurende de gevechten in KABUL werden door de Sowjets intimidatievluchten laag boven de stad uitgevoerd met helikopters en jachtvliegtuigen. De helikopters waren van het type HIND-D die o.a. zijn gestationeerd op het nabij de hoofdstad gelegen vliegveld van BAGRAM. Voor wat betreft de slagorde heeft een nadere evaluatie van diverse berichten tot de aanname geleid dat de Sowjets in Afghanistan slechts ongeveer zestig jachtvliegtuigen (FITTER en FISHBED) en + 40 helikopters (HIND, HIP en HOOK) gestationeerd hebben. De toestellen bevinden zich op de vliegvelden SHINDAND, KANDAHAR en BAGRAM.

Commentaar: Gezien het feit dat luchtsteun voor de Sowjet strijdkrachten voornamelijk in het onherbergzame noorden van Afghanistan benodigd zal zijn, lijkt het niet onlogisch dat de daarvoor benodigde vliegtuigen vanuit de Sowjet-Unie opereren. Daarnaast zijn de bovengenoemde vliegvelden (en Kabul) geografisch zodanig gelegen, dat het overige Afgaanse grondgebied vanaf deze velden te bestrijken is. De stationering in Afghanistan van grote aantallen Sowjet gevechtsvliegtuigen lijkt derhalve overbodig.

Kaart van Afghanistan

HOOFDSTUK II - VLEGVELDEN EN FACILITEITEN IN POLEN

INLEIDING

1. Het na-oorlogse vliegveld constructieprogramma in Polen begon in 1950 met de verbetering en re-activering van vliegvelden met natuurlijke banen en de aanleg van vliegvelden met permanente banen, geschikt voor de toen in gebruik zijnde vliegtuigen. Aan het einde van de 50-er en begin 60-er jaren is men zich gaan concentreren op de verlenging van startbanen en verbeteren van de vliegveldfaciliteiten, waarbij na de Midden Oosten oorlog van 1967 de nadruk kwam te liggen op o.a. de constructie van vliegtuigshelters. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de huidige stand van zaken op dit gebied.

ALGEMEEN

2. Er zijn in Polen ca. 150 vliegvelden en veldjes, waarvan er 102 - inclusief de 19 autobaanstrips - van militair belang kunnen zijn. De resterende vliegvelden bezitten een natuurlijke baan en zijn voornamelijk in gebruik als zweef- en/of sportvliegveld. Van de diverse burgervliegvelden zijn er 5 die geheel voldoen aan de eisen van de "International Civil Aviation Organisation" (ICAO). t.w.: WARSZAWA-OKECIE, KRAKOW-BALICE, GDANSK-REBIECHOWO, POZNAN-LAWICA en RZESZOW-JASIONKA. Van de bovenstaande vliegvelden zijn: OKECIE, BALICE en LAWICA tevens in gebruik door de Poolse lsk.

MILITAIR

3. De militair van belang zijnde vliegvelden kunnen worden onderverdeeld in:
- a. 32 "Main Operating Bases" (MOBs) van de Poolse lsk (taktisch en luchtverdediging). Tevens zijn hierbij inbegrepen 4 helikoptervelden en 6 velden in gebruik voor opleidingsdoeleinden. (Bijlage A).
 - b. 34 "Deployment Operating Bases" (DOBs) van de Poolse lsk met

een permanente

- permanente baan van 2000 m lengte of meer. (Bijlage B).
- c. 19 Autobaanstrips. (Bijlage C).
 - d. 3 MOBs van de Poolse marine lsk. (Bijlage D).
 - e. 4 Poolse landmacht "heli-ports", welke waarschijnlijk in gebruik zijn ter ondersteuning van de nabij gelegerde SCUD-brigades. (Bijlage E).
 - f. 8 MOBs van het Sowjet 4e Tactische Luchtleger (4e TLL). (Bijlage F).
 - g. 3 DOBs van het Sowjet 4e TLL hiervan kan 1 vliegveld mogelijk ook als Poolse DOB dienst doen. (Bijlage F).

FACILITEITEN

4. Alle militaire- en burgervliegvelden hebben voldoende operationele- en administrative faciliteiten. De vliegvelden zijn goed bereikbaar via de weg, alle MOBs van de Poolse lsk en het Sowjet 4e TLL (m.u.v. SZPROTAWA) en diverse DOBs hebben een aansluiting op het spoorwegnet.
5. De brandstof-opslag is modern en veelal ondergronds, variërend van 1.000 tot 7.000 ton op operationele vliegvelden van de Poolse lsk tot over 12.000 ton op vliegvelden van het Sowjet 4e TLL. Brandstof bevoorrading geschiedt in de meeste gevallen per spoor direct naar het veld, of per spoor naar een depot en vandaar per pijplijn naar het vliegveld. Op de meeste vliegvelden worden bowsers ingezet voor het tanken, op enkele velden echter zijn pijpleidingen aangelegd naar de vliegtuigopstelplaatsen.
6. Passieve verdedigingsmaatregelen ter bescherming van vliegtuigen en vitale diensten omvatten o.a. de constructie van: "shelters" en "revetments" t.b.v. vliegtuigen, bowsers etc., en de "hardening" van brandstof- en munitieopslagplaatsen, lucht-lucht geleide wapen depots, ops. gebouwen en radio- en navigatiemiddelen.

7. Het afgesloten

7. Het afgesloten Sowjet shelterprogramma omvatte de bouw van 278 shelters. Uitgaande van de bezetting van één vliegtuig per shelter is momenteel ca. 90% van de Sowjet vliegtuigen beschermd. Op 11 vliegvelden van de Poolse lsk zijn shelters gebouwd of nog in aanbouw. De nu voltooide shelters geven aan ca. 20% van de Poolse gevechtsvliegtuigen bescherming.

AUTOBAANSTRIPS

8. Met de aanleg van autobaanstrips is men in 1969 begonnen. Dit programma omvat momenteel 19 strips bestaande uit een recht weggedeelte van tenminste 2.200 m lengte met parkeergelegenheid voor vliegtuigen aan beide uiteinden. Verdere faciliteiten hierbij zijn niet waargenomen. Bij het opereren vanaf deze strips wordt v.w.b. verkeersleiding, verbindingen etc. gebruik gemaakt van mobiele apparatuur. De benodigde brandstof en bewapening wordt over de weg aangevoerd. De Poolse lsk beschikt hiervoor over ruim voldoende bowsers en vrachtauto's.

LUCHTVERDEDIGING

9. Op alle MOB's en sommige DOB's zijn opstellingen voor luchtdoelartillerie (waarschijnlijk 57 mm) aanwezig. Op een aantal velden zijn de stellingen reeds bezet of staat het geschut nabij de opstelling. Vliegvelden van de Poolse lsk beschikken niet over een SAM systeem voor lokale luchtverdediging maar ondervinden een zekere mate van bescherming van de SA-2- en SA-3 systemen welke opgesteld staan voor de verdediging van: de BALTISCHE KUST, WARSCHAU, POZNAN en het KATOWICE industriegebied.

10. De vliegvelden van het Sowjet 4e TLL beschikken allen over een eigen SA-3 SAM systeem, dat behalve bij LEGNICA op het vliegveld staat opgesteld, dit in tegenstelling tot de SA-3 systemen van de vliegvelden van het Sowjet 16e TLL (DDR) die op enige kilometers buiten het vliegveld staan opgesteld.

CONCLUSIE

11. Aangezien de civiele vliegvelden in Polen aan de internationale eisen van de ICAO voldoen mag worden aangenomen dat deze in staat zijn

nationaal- en internationaal vliegverkeer naar behoren te verwerken. Dit houdt tevens in dat zij in oorlogstijd eveneens gebruikt kunnen worden door vliegtuigen van de VTA en Aeroflot voor de aanvoer van personeel en materieel. V.w.b. de militaire vliegvelden valt een duidelijke achterstand te constateren van die van de Poolse lsk t.o.v. die van het Sowjet 4e TLL. Hebben de laatstgenoemden de beschikking over shelters voor + 90% van hun vliegtuigen, de Poolse lsk beschikt slechts over shelters voor + 20% van hun vliegtuig bestand. De Polen beschikken in tegenstelling tot de Sowjets niet over SAM systemen ter verdediging van hun vliegvelden. Hoewel er allerlei activiteiten zijn waar te nemen die erop wijzen dat getracht wordt de achterstand v.w.b. de "hardening" van de Poolse vliegvelden te verminderen lijkt dit mede gezien de economische situatie voorlopig nog geen haalbare zaak. Hierdoor zal de Poolse lsk in oorlogstijd voor bescherming van zijn vliegtuigen moeten vertrouwen op verspreiding over MOBs, DOBs en autobaanstrips, met alle consequenties daaraan verbonden v.w.b. commandovoering en logistieke ondersteuning. Ook andere faciliteiten zullen doorlopend verbeterd moeten worden teneinde aan de steeds hoger wordende eisen van de civiele en militaire luchtvaart te kunnen voldoen.

"Main Operating Bases" (MOB's) van de Poolse Luchtstrijdkrachten.

Nr.	Naam	UTM positie	Baan lengte	Soort baan	Bijzonderheden
1	Babimost	33U WT 547 770	2500 m	1	
2	Balice	34U DA 130 481	2400 m	1	Burgervliegveld
3	Biala Podlaska	34U FC 475 642	3300 m	1	
4	Bydgoszcz	33U XU 993 873	2500 m	1	
5	Deblin Irena	34U EC 620 116	2500 m	1	
6	Deblin Ulez	34U EC 760 191	1400 m	1	
7	Debrzno	33U XV 498 331	2500 m	1	
8	Gdynia	34U CF 395 510	2500 m	1	
9	Goleniow	33U VV 935 376	2500 m	1	
10	Lask	34U CC 739 130	2500 m	1	
11	Latkowo	34U CD 200 568	2800 m	2	
12	Leznica Wielka	34U CC 726 634	2500 m	1	
13	Malbork	34U CE 779 883	2500 m	1	
14	Minsk Mazowiecki	34U EC 449 832	2500 m	1	
15	Mirowslawiec	33U WV 721 170	2500 m	1	
16	Modlin	34U DD 764 115	2500 m	1	
17	Nowe Miasto	34U DC 679 199	2400 m	1	
18	Pila	33U XU 144 927	2400 m	1	
19	Powidz	33U XU 942 072	3500 m	1	
20	Poznan Krzesiny	33U XT 341 999	2500 m	1	
21	Poznan Lawica	33U XU 240 097	2500 m	1	Burgervliegveld
22	Pruszcz	34U CF 483 138	2000 m	1	

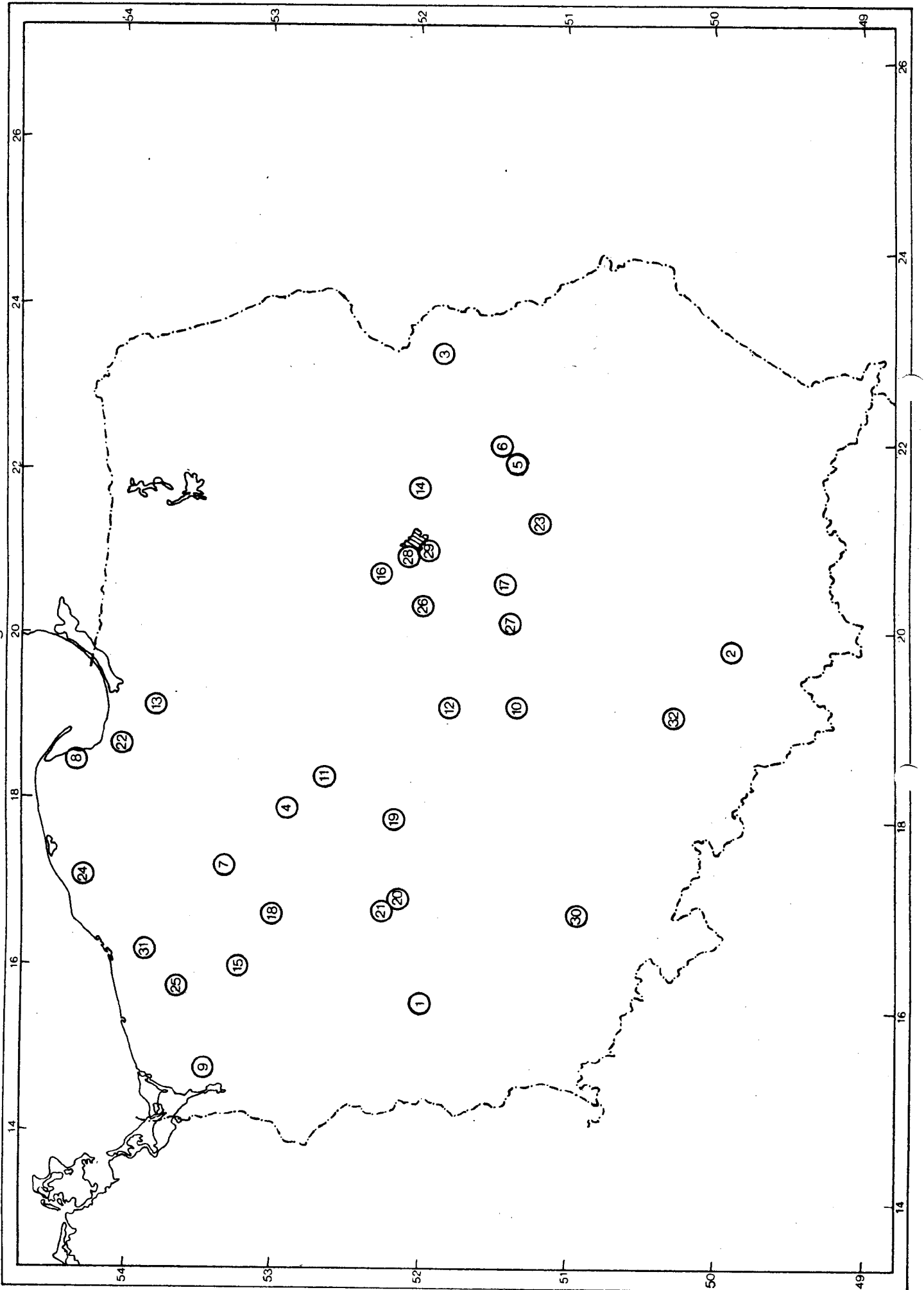
23	Radom Sadkow	34U EB 145 932	2200 m	1
24	Slupsk	33U XA 364 390	2400 m	1
25	Smardzko	33U WV 545 608	2500 m	1
26	Sochaczew Bielice	34U DC 515 837	2500 m	1
27	Spala Glinnik	34U DC 374 155	2000 m	1
28	Warszawa Bemowo	34U DC 944 910	2500 m	1
29	Warszawa Okecie	34U DC 977 798	3000 m	1
30	Wroclaw Strachow.	33U XS 318 633	2500 m	1
31	Zegrze Pomorskie	33U WV 828 891	2500 m	1
32	Zendek	34U CA 637 933	2400 m	1

Burgervliegveld

Soort baan 1 - beton

2 - gras met verstevigde ondergrond

Noot: V.w.b. slagorde zie ISAM 1-80, Hoofdstuk IV, blzn. 9 t.e.m. 12.

Mogelijke "Deployment Operating Bases" (DOB's) van de Poolse LSK (Natuurlijke banen met een lengte van minder dan 2000 m. zijn niet opgenomen).

Nr.	Naam	UTM positie	Baan lengte	Soort baan	Bijzonderheden
1	Bednary	33U XU 506 231	2300 m	1	Deployments van: Powidz (1977) en Sochaczew (1978)
2	Bialystok	34U FD 458 862	1200 m	1	
3	Borsk	33U XV 931 823	2300 m	1	Deployments van: Debrzno, Malbork en Cewice
4	Broczyno	33U WV 850 311	2300 m	1	Deployments van: Bydgoszcz, Debrzno, Malbork, Sochaczew (1978) en Miroslawiec (1978)
5	Drawsko	33U WV 484 261	2400 m	2	
6	Gdansk-Rebiechowo	34U CF 355 286	2800 m	1	Burgervliegveld
7	Gostyn	34U CE 010 112	2600 m	2	
8	Grojec	34U DC 958 478	2600 m	2	
9	Kakolewo	33U WT 848 881	2300 m	1	Deployments van: Babimost, Poznan-Krzesiny (1978) en Pila (1978)
10	Kamien Slaski	34U BB 935 017	2000 m	1	Deployments van: Wroclaw-Strachowice (1978)
11	Ketrzyn	34U EE 279 897	2100 m	2	
12	Konarzyny	33U XV 549 668	2300 m	1	Deployments van: Debrzno, Goleniow, Gdynia, Slupsk, Sochaczew Bielice en Babimost (1979)
13	Lebien	33U XA 769 616	2300 m	1	Deployments van: Cewice (1977 en 1978) en Powidz (1979)
14	Lodz-Lublinek	34U CC 895 315	1200 m	1	
15	Lukaszow	33U WS 662 716	2000 m	2	
16	Lysiny	33U WT 859 436	2500 m	2	
17	Mielec	34U EA 329 747	2500 m	1	Burgervliegveld en PZL-vliegtuigfabriek
18	Nadarzyce	33U WV 990 241	2000 m	1	Deployments van: Debrzno en Smardsko (1978)
19	Namyslow	33U XS 816 605	2400 m	2	

20	Nowy Targ	34U DV 312 800	2000 m	2	
21	Olesnica	33U XS 703 767	2200 m	1	Deployments van: Poznan-Krzesiny (1978)
22	Orneta	34U DE 406 981	2100 m	1	
23	Orzysz	34U EE 600 190	1900 m	2	
24	Pienieznica	33U XV 314 712	2100 m	1	Deployments van: Minsk Mazowiecki, Goleniow, Poznan, Wroclaw, Zendeck en Slupsk
25	Ploty	33U WV 192 571	2300 m	1	Deployments van: Goleniow, Zegrze, Miroslawiec, Smardzko (1978), Debrzno (1979) en Powidz (1979)
26	Przasnysz	34U DD 957 735	1900 m	2	
27	Radzyn Podlaski	34U FC 120 354	2500 m	2	
28	Rudniki	34U CB 736 387	2000 m	1	
29	Rzeszow Jasionka	34U EA 729 515	2500 m	1	Burgervliegveld
30	Sniatowo	33U VV 912 700	2300 m	1	Deployments van: Zegrze (1978)
31	Szymany	34U DE 959 257	2000 m	1	Regelmatig in gebruik door div. onderdelen
32	Torun	34U CD 355 785	1300 m	1	
33	Wicko Morskie	33U XA 049 465	1300 m	1	
34	Wilcze Laski	33U XV 136 401	2300 m	1	Deployments van: Debrzno (1977), Malbork (1977) en Smardzko (1979)

Soort baan 1 - beton

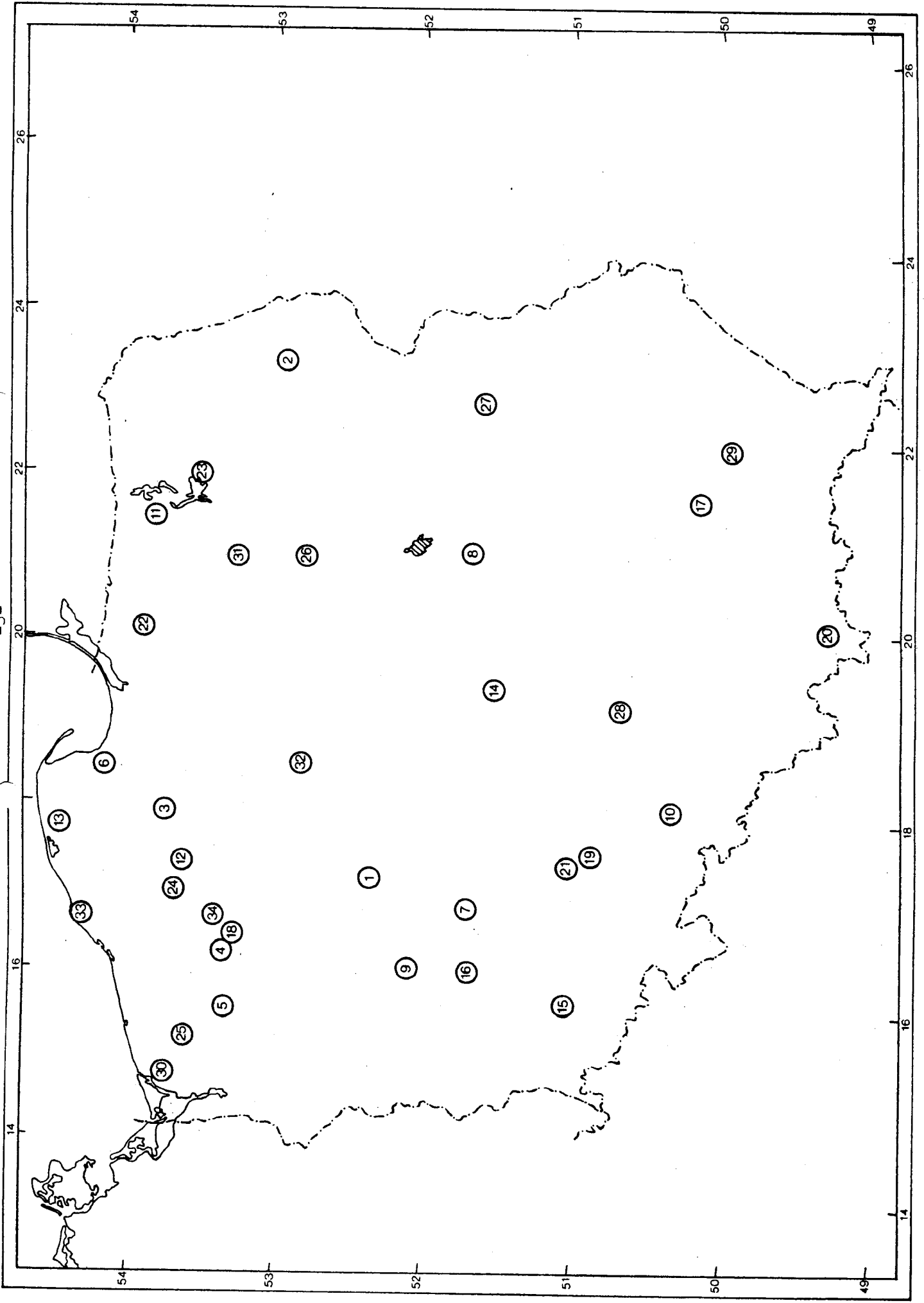
2 - gras met versterigde ondergrond

Kaart

Poolse autobaanstrips

<u>Nr.</u>	<u>Naam</u>	<u>UTM positie</u>	<u>Baan lengte</u>	<u>Bijzonderheden</u>
1	Brzezie	33U XV 304 647	2400 m	
2	Debnica	33U XA 436 270	2200 m	
3	Debrzno	33U XV 499 385	2200 m	
4	Gdynia	34U CF 351 540	2200 m	
5	Granowo	33U XT 065 870	2200 m	
6	Jaroslawiec	33U WA 973 430	2300 m	
7	Jezewo	34U CE 315 432	2400 m	
8	Kanice	34U DC 499 232	2200 m	
9	Koronowo	34U CE 010 113	2200 m	
10	Leszno	33U XT 123 416	2300 m	
11	Lukecin	33U VV 939 888	2200 m	Gebruikt in 1977
12	Machliny	33U WV 910 245	2500 m	
13	Mieszkowice	33U VU 671 448	2500 m	Deployment van Babimost (1978)
14	Mirowslawiec	33U WV 770 160	2200 m	Door een rolbaan verbonden met het vliegveld Mirowslawiec, deployment van Goleniow (1976)
15	Mostowo	33U XV 005 925	2200 m	
16	Przedziew Wielki	34U DE 862 132	2200 m	
17	Sroda Slaska	33U XS 167 695	2200 m	
18	Szczecin	33U VV 865 198	2500 m	Deployment in 1978 van: Goleniow, Sochaczew Bielice, Pila en Malbork. In 1979 van Goleniow
19	Warta	34U CC 424 308	2300 m	

Kaart

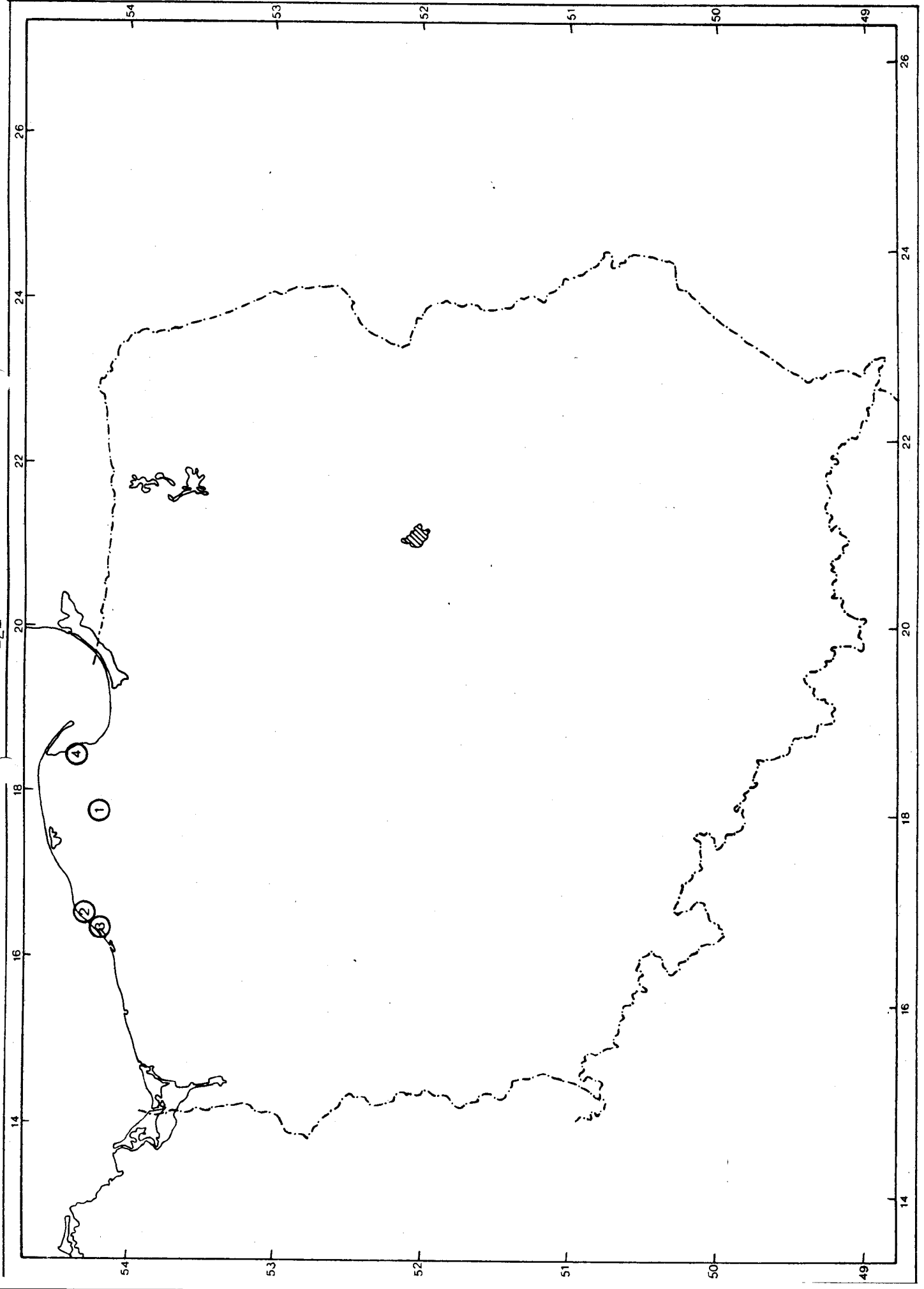
"Main Operating Bases" (MOB's) van de Poolse Marine Luchtstrijdkrachten

<u>Nr.</u>	<u>Naam</u>	<u>UTM positie</u>	<u>Baan lengte</u>	<u>Soort baan</u>	<u>Bijzonderheden</u>
1	Cewice	33U XA 796 336	2000 m	1	
2	Darlowo	33U WA 879 297	650 m	1	
3	Darlowo heliport	33U WA 885 312	-		
4	Gdynia	34U CF 395 510	2500 m	1	tevens PAF MOB

Soort baan - 1 beton

Noot: V.w.b. slagorde zie ISAM 1-80, Hoofdstuk IV, blz. 10.

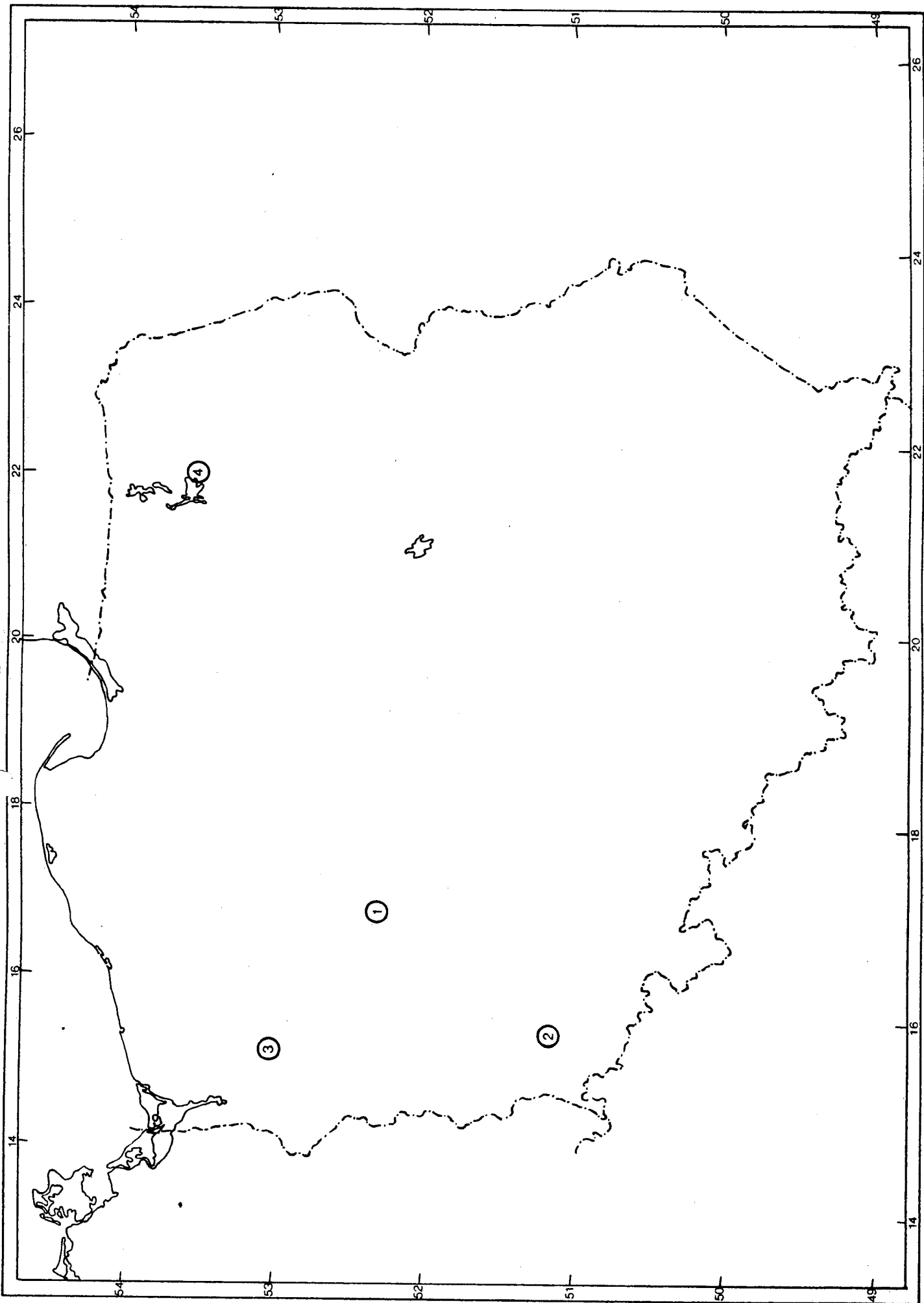
Kaart

Helicopter velden ter ondersteuning van SCUD-brigades

<u>Nr.</u>	<u>Naam</u>	<u>UTM positie</u>	<u>Bijzonderheden</u>
1	Biedrusko	33U XU 318 235	Brigade t.b.v. het Ministerie van Defensie Warschau
2	Boleslawiec	33U WS 403 801	Brigade t.b.v. het Militair District Silezië
3	Choszczno	33U WV 301 898	Brigade t.v.b. het Militair District Pommeren
4	Orzysz	34U EE 623 618	Brigade t.b.v. het Militair District Warschau

Kaart

"Main Operating Bases" (MOB's) van het 4e Tactische Luchtleger (4e TLL).

<u>Nr.</u>	<u>Naam</u>	<u>UTM positie</u>	<u>Baan lengte</u>	<u>Soort baan</u>	<u>Bijzonderheden</u>
1	Brzeg	33U XS 699 345	2500 m	1	
2	Chojna	33U VU 612 658	2300 m	1	
3	Kolobrzeg	33U WA 448 063	2500 m	1	
4	Legnica	33U WS 824 710	1200 m	1	
5	Osla	33U WS 507 847	2500 m	1	
6	Stargard	33U VV 978 036	2500 m	1	
7	Szprotawa	33U WT 408 126	2500 m	1	
8	Zagan	33U WT 282 199	2500 m	1	

Mogelijke "Deployment Operating Bases" (DOB's) van het 4e TLL

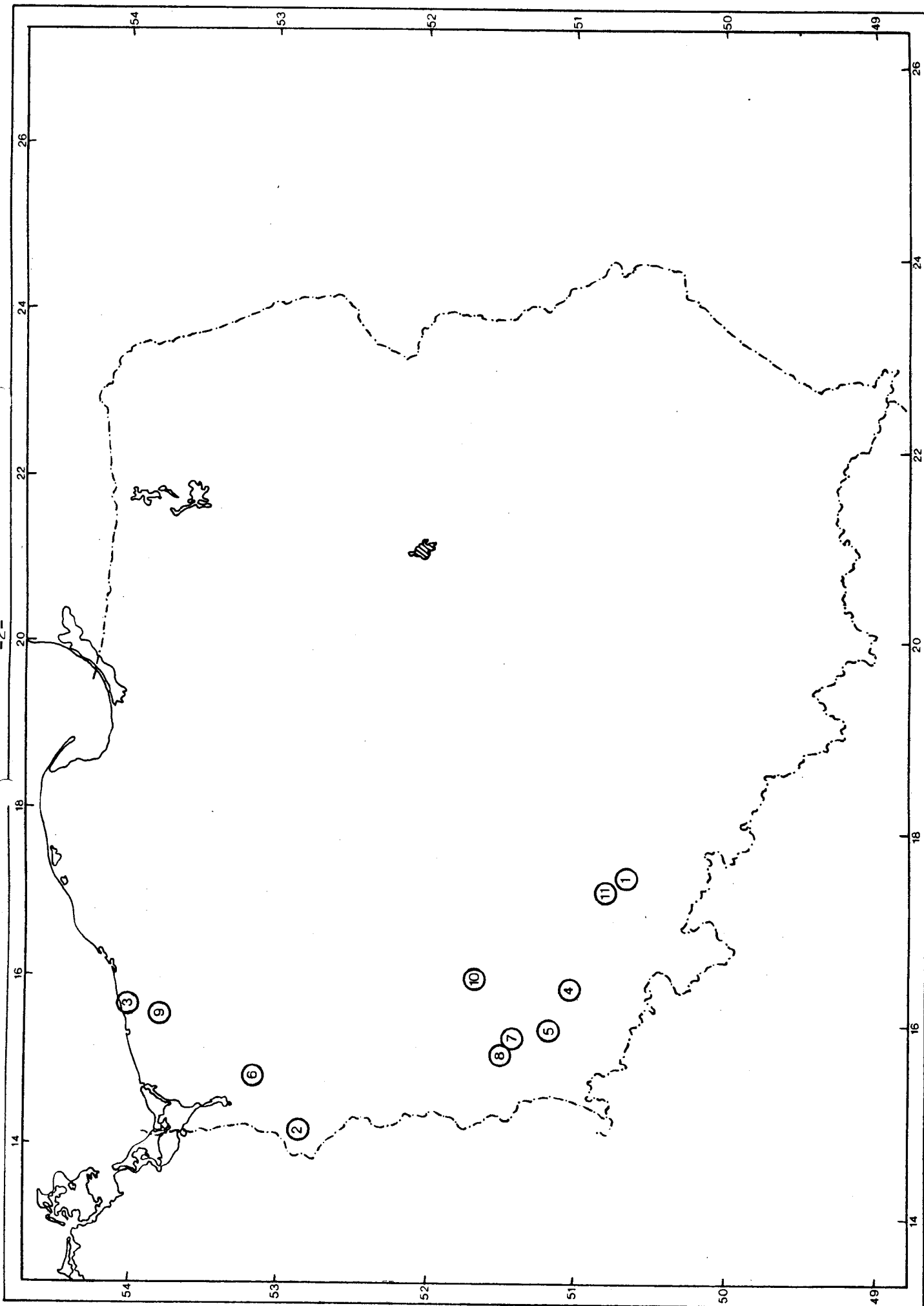
9	Debica	33U WV 408 776	2600 m	2
10	Lysiny	33U WT 859 436	2500 m	2
11	Olawa	33U XS 584 494	2100 m	3

Soort baan 1 - beton

2 - gras met versterigde ondergrond

3 - "Pierced Steel Planking" (PSP)

Noot: V.w.b. slagorde zie ISAM 1-80, Hoofdstuk IV, blz. 8.

HOOFDSTUK III - JAAROVERZICHT SCHEEPSBOUW

SOWJET MARINE 1979

INLEIDING

1. In verband met het feit, dat (om begrijpelijke redenen) in de ISAM slechts incidenteel aandacht wordt besteed aan ontwikkelingen in de Sowjet Marine, leek het nuttig als achtergrondinformatie onderstaand een van de MARID verkregen jaaroverzicht van de belangrijkste Sowjet scheepsbouwactiviteiten in 1979 te publiceren.

OVERZICHT SCHEEPSBOUW - SOWJET MARINE 1979

GROTE OPPERVLAKTESCHEPEN

2. Vliegkampschepen. De geruchten in de Amerikaanse pers dat er momenteel een vliegkampschip in aanbouw zou zijn op een Sowjet werf houden aan. Een bevestiging hiervan kon tot dusver nog steeds niet worden verkregen.

3. KIEV-klasse vliegdekkruisers. De derde eenheid van deze klasse bevindt zich in afbouw, terwijl begin 1979 met de bouw van nummer vier werd begonnen. Verwachte gereedheidsdata: hull 3 in 1981, hull 4 in 1984.

Foto: KIEV

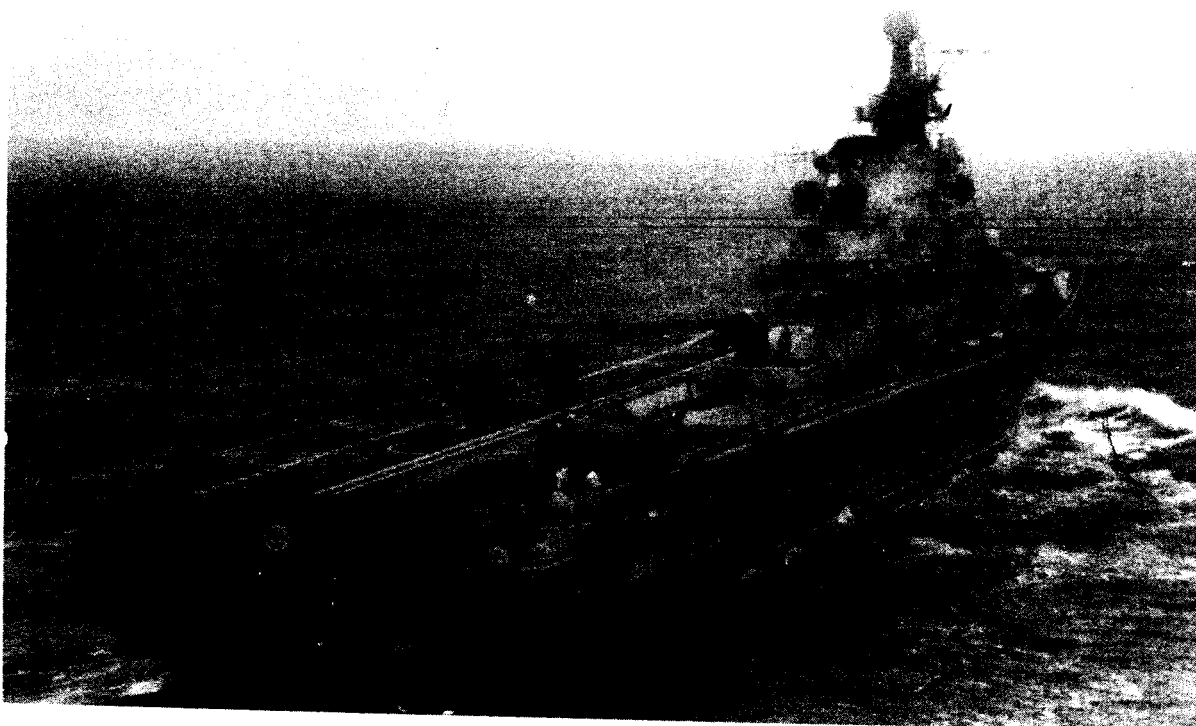

Foto: KIEV

4. BAL-COM-1 klasse geleide wapen kruisers. De afbouw van de eerste eenheid van deze klasse duurde het gehele jaar voort. In december kon worden vastgesteld dat met het opstarten van de reaktor werd begonnen en de verwachting is dat deze eenheid in het voorjaar van 1980 met de eerste proeftochten zal beginnen. Omtrent de bewapening is thans een vrij grote zekerheid verkregen; deze zal in hoofdzaak bestaan uit:

- a. een nieuw surface-to-surface cruise missile systeem (vooralsnog zonder designator), dat min of meer vertikaal zal worden gelanceerd en dat een bereik heeft groter dan het SS-N-12 systeem op de KIEV. Dit systeem bevindt zich thans in testfase in de Zwarte Zee;
- b. het SA-N-6 surface-to-air geleide wapen systeem dat vertikaal wordt gelanceerd en een bereik heeft van 45 zeemijl. Dit

wapensysteem is

wapensysteem is uitgetest op de KARA kruiser "AZOV", die speciaal hiertoe volgens een gewijzigde configuratie is gebouwd;

- c. het SS-N-14 type anti-submarine geleide wapen systeem dan wel een opvolger hiervan (SS-N-16?), opgesteld in een "dubbelloops" installatie en herlaadbaar vanuit een magazijn in de boeg van het schip;
- d. een aanzienlijke helikopter of wellicht zelfs VSTOL aircraft faciliteit met onderdekse hangar;
- e. wapensystemen voor zelfverdediging als 100-mm kanons, 30-mm gatlings en SA-N-4 geleide wapensysteem.

Verwacht wordt dat de tweede eenheid, welke sedert begin 1977 in aanbouw is, in de zomer van 1980 te water wordt gelaten.

Foto: BAL-COM-1 (Artist impression).

5. BAL-COM-2 klasse geleide wapen kruisers. Op de ZHDANOV-werf in Leningrad zijn van deze klasse vier eenheden in aanbouw: drie

bevinden zich

bevinden zich op de hellingen en de vierde (hull nr. 1) werd in het najaar van 1978 te water gelaten. Gezien de stand van de bouw van hull nr. 1 kan worden verwacht dat (traditiegetrouw) eind augustus/begin september 1980 met de eerste proeftochten kan worden begonnen. Opmerkelijk aan deze klasse is dat voor het eerst sedert de SVERDLOV-klasse voorzieningen op een kruiser zijn getroffen voor het leggen van mijnen, althans de rails daarvoor zijn aanwezig. De bewapening zal bestaan uit surface-to-surface missiles (SS-N-12?), zwaar kaliber kanons (130 of 180 mm), een nieuw surface-to-air missile systeem (twee single-arm launchers vergelijkbaar met de Mk 13 launchers op de TROMP-klasse), alsmede een helikopter (mogelijk van een nieuw en groter type).

6. BAL-COM-3 klasse geleide wapen kruisers. Gedurende 1979 konden aanwijzingen worden verkregen dat er naast de BAL-COM-2 klasse nog een derde type kruiser in de Oostzee in aanbouw is. Aangenomen wordt dat dit een type zal zijn dat primair voor de onderzeebootbestrijding is bestemd en daarmee lineair de opvolger van de KRESTA II-klasse zal zijn. Van de BAL-COM-3 klasse zouden reeds drie eenheden in gevarieerde stadia van bouw zijn.

7. BLACK-COM-1 klasse geleide wapen kruisers. Simultaan met de bouw van de 7de KARA-klasse geleide wapen kruiser te Nikolaev, werd aangevangen met de bouw van een nieuwe kruiser-serie, welke de voorlopige aanduiding BLACK-COM-1 heeft gekregen. Dit vaartuig lijkt te zijn ontworpen rond het SA-N-6 en het SS-N-12 geleide wapen systeem. Klaarblijkelijk zijn hiervan op dit moment drie eenheden in aanbouw, waarvan er één te water is gelaten.

8. KARA-klasse geleide wapen kruisers. De zevende en laatste eenheid van deze klasse is vermoedelijk tegen eind 1979 door de werf afgeleverd. Het bouwprogramma van deze klasse is hiermee beëindigd. De definitieve dislokatie is waarschijnlijk als volgt: NIKOLAEV, OCHANOV, AZOV, KERCH, hull 7 (=TALLIN?) in de Zwarte Zee; PETROPAVLOVSK en TASHKENT in de Stille Oceaan. Het lijkt onwaarschijnlijk dat eenheden van deze klasse in de Noordelijke Vloot zullen worden gestationeerd.

9. KRIVAK-klasse

9. KRIVAK-klasse geleide wapen jagers. Gedurende 1979 werden 2 eenheden van de KRIVAK II en 2 eenheden van de KRIVAK I-klasse afgeleverd. Het totale aantal is daarmee gekomen op 9 KRIVAK II en 19 KRIVAK I. Aangenomen wordt dat het bouwprogramma nog zal voortduren.

10. KASHIN-klasse geleide wapen jagers. In 1979 werd een eenheid, de "STRONYI", tot KASHIN MOD omgebouwd. Mogelijk bevinden zich nog andere eenheden in ombouw, daar enkele sedert lang niet meer operationeel worden waargenomen.

ONDERZEEBOTEN

11. Uitgerust met ballistische projectielen (SSBN). In Severodvinsk is vermoedelijk een nieuwe klasse SSBN, vergelijkbaar met de Amerikaanse TRIDENT-klasse, in aanbouw. Feitelijke gegevens omtrent de karakteristieken hiervan zijn onbekend, doch aangenomen mag worden dat het zal worden uitgerust met een solid-propellant ballistisch projectiel, ontwikkeld uit de SS-NX-17 (getest op de YANKEE II-klasse).

12. Uitgerust met cruise missile (SSGN). Gedurende 1979 werd bekend dat de CHARLIE II-klasse is uitgerust met het SS-N-9 type cruise missile systeem en niet met de SS-N-7. Het bereik van de SS-N-9 ligt rond de 60 nm en is daarmee twee keer zo groot als de SS-N-7. Hetzelfde cruise missile systeem dat is geïnstalleerd op de BAL-COM-1 klasse is ook in ontwikkeling om door onderzeeboten onder water te worden afgevuurd. Vermoed wordt dat gedurende de jaren 80 rond dit wapensysteem een nieuwe klasse SSGN zal worden gebouwd.

13. Torpedo aanvalsonderzeeboten (SSN). In 1978 en in 1979 werden elk twee eenheden van de VICTOR II-klasse afgeleverd, zodat het totaal thans 4 eenheden bedraagt. Deze klasse is in aanbouw zowel te Leningrad als in het Stille Oceaan gebied, Van de ALFA-klasse SSN zijn thans meer gedetailleerde gegevens

bekend geworden

bekend geworden: de maximale onderwater snelheid bedraagt ruim 40 knopen en de operationele duikdiepte wordt met 640 meter aangehouden. Voor zover bekend beschikt geen der NATO-landen over een onderzeeboot met een gelijkwaardige performance. De ALFA-klasse is gebouwd van een titanium-legering. De produktie ligt op rond 2 eenheden per jaar.

14. Torpedo aanvalsonderzeeboten (SS). Serieproduktie van de TANGO-klasse duurt voort. Het bouwprogramma lijkt zich te hebben gestabiliseerd op de produktie van ca. 3 eenheden per jaar, hetgeen bij een totale afleveringscyclus van 10 jaar in totaal rond 22 boten zal gaan opleveren. Deze produktie is veel te gering om het aantal conventionele onderzeeboten op peil te houden. Op de Sudomekh werf in Leningrad kwam in oktober 1979 de 60ste aldaar gebouwde FOXTROT-klasse onderzeeboot gereed; deze is thans op weg naar Cuba voor leverantie en is daarmee de tweede aan dit land geleverde onderzeeboot van deze klasse.

15. Speciale onderzeeboten. In november 1979 begon de op de Sudomekh werf gebouwde eenheid van de BAL-SUB-1 klasse met haar eerste beproevingen. Kennelijk zijn hierbij problemen opgetreden want het heeft er thans alle schijn van dat het vaartuig nog langere tijd in Leningrad zal blijven. In 1979 zijn tevens een tweetal submersibles waargenomen, welke mogelijk met de BAL-SUB-1 in verband staan.

KLEINERE OPPERVLAKTE VAARTUIGEN

16. Gedurende 1979 ondergingen de prototypes van twee nieuwe klassen korvetten hun eerste proeftochten, t.w. de TARANTUL-klasse uitgerust met SS-N-2 C STYX projectielen, en de PAUK-klasse welke lijkt ontworpen voor onderzeebootbestrijding. Serieproduktie van beide klassen is waarschijnlijk. Serieproduktie van de NANUCHKA I en II klasse duurt voort, terwijl in december 1979 een nieuwe export-NANUCHKA werd gecompleteerd (mogelijk bestemd voor Algerije). De SARANCHA-klasse hydrofoel geleide wapen boot blijft problemen opleveren en is kennelijk thans overgebracht naar de Zwarte Zee voor verdere beproevingen. Serieproduktie van de MATKA, GRISHA, SONYA en NATYA (alleen voor export) duurt voort.

Foto: SARANCHA-klasse

Foto: SARANCHA-klasse hydrofoil
geleide wapen boot.

HULPVAARTUIGEN

17. Belangrijke nieuwe ontwikkelingen in deze categorie hebben zich gedurende 1979 niet voorgedaan. Binnenkort zal met de bouw van een nieuw groot ruimtevaarthulpschip worden aangevangen.

HOOFDSTUK IV - HERWAARDERING VAN HET SOWJET

SA-9 GROND-LUCHT G.W. SYSTEEM

INLEIDING

1. Door het beschikbaar komen van nieuwe gegevens is het noodzakelijk geworden de capaciteiten van het SA-9 systeem te herwaarderen. De veranderingen t.o.v. vorige aannamen betreffen: de zoeker, de "fuze", de prestaties en de doelopsporingsmogelijkheden. Onderstaand volgt een overzicht van de voornaamste nieuwe ontwikkelingen, alsmede de voorlopige interpretaties en evaluaties van het belang ervan.

DE ZOEKER

2. Het SA-9 geleide wapensysteem, dat in de zestiger jaren werd ontwikkeld, maakt gebruik van missiles met de Sowjet benaming STRELA-1 (9M31) die vanuit cannisters worden afgevuurd vanaf een op een gemodificeerd BRDM-2 voertuig gemonteerde lanceerinrichting. Het missile is uitgerust met een passieve electro-optische (EO) zoeker en wordt geleid met proportionele navigatie. Volgens de nieuwe gegevens heeft de zoeker een twee kleurensysteem, dat zowel door infrarood als door schaduw/kleur contrast gestimuleerd kan worden. Over het algemeen zal de zoeker in eerste instantie "locken" op kleurencontrast of de schaduw die een vliegtuig veroorzaakt tegen de lucht. Na lancering volgt de zoeker het contrast tot dat de stimulans door infrarode energie, die toeneemt naarmate de afstand tot het doel afneemt, de overheersende aantrekkingskracht vormt. Normaliter zal de infrarood-geleiding gebruikt worden in de laatste fase van de onderschepping. Beide technieken of een combinatie daarvan kunnen echter toegepast worden bij zowel de begin- als eindfase van de geleiding.

3. In de schaduw/kleur contrast-mode maakt de zoeker gebruik van negatief contrast. Hierbij vormt de lucht of achtergrond de bron van energie en geschiedt de doelvolging door het aftasten van een gebied naar plaatsen waar deze energie wordt geblokkeerd

door het doel.

door het doel. De energie van de zon die wordt verstrooid door de lucht of wordt gereflecteerd door het aardoppervlak voldoet voor het functioneren van deze mode in het spectrale gebied tussen ultraviolet en ongeveer 2 micrometer.

4. In de infrarood mode maakt de zoeker gebruik van positief contrast. Hierbij is het doel zelf de energie bron. Voor de doelvoging wordt dan een gebied afgetast naar plaatsen met IR-energie. Om hierbij de IR-energie die wordt uitgestraald door heet metaal zoals rond de uitlaat van vliegtuigmotoren en de uitlaatgassen zelf te kunnen benutten moet het systeem opereren in het spectrale gebied boven 2 micrometer. In concept is dit de wijze waarop de SA-7 werkt.

5. Voor de omschreven tweekleuren-gevoeligheid moet het SA-9 systeem technieken gebruiken die het in staat stellen energie te ontdekken en te verwerken in de in pt. 3 en 4 aangeduide spectrale gebieden. Op dit moment is er een aantal technieken beschikbaar om deze twee kleuren-capaciteit te verwezenlijken. Nemen we echter de Sowjet technologie van de zestiger jaren ten tijde van de ontwikkeling van dit systeem in beschouwing dan moeten de mogelijkheden hiertoe beperkt zijn geweest. Momenteel wordt onderzocht welke van de toen beschikbare technieken gebruikt is. Bij dit onderzoek worden ook de gegevens over de SA-7, die in dezelfde tijd is ontwikkeld in beschouwing genomen.

6. De gevoeligheid van de zoeker kan blijkbaar worden aangepast aan de weersomstandigheden. De "gunner" beschikt daarvoor over een schakelaar met vijf standen waarmee de gevoeligheid kan worden geregeld voor omstandigheden variërend van schemering tot heldere zon.

7. Voordat de zoeker een "lock-on" kan maken op een doel moet hij eerst zelf het doel zoeken. In deze fase maakt de zoeker een spiraalvormige beweging die een zoekpatroon oplevert met een zichthoek van 30° . Als het doel gevonden is wordt de zoeker opgelijnd met het doel en begint hij dit te volgen.

DE "FUZE"

8. Nieuwe gegevens duiden erop dat het missile van het SA-9 systeem is uitgerust met een actieve electro-optische (EO) "fuze" om de explosieve lading dicht bij het doelvliegtuig te laten springen. Objecten in de nabijheid van het missile worden ontdekt doordat zij de energie die door de "fuze" wordt uitgezonden reflecteren. Deze energie bevindt zich in of dichtbij het zichtbare spectrum. De bron van deze energie wordt beschreven als een gloeilamp die in het midden van de fuze-sectie is gemonteerd. De energie van deze lamp straalt naar buiten door acht met glas afgedekte openingen. Deze openingen zijn gelijkelijk verdeeld over de omtrek van het missile. De energie die door een vliegtuig of enig ander reflecterend oppervlak wordt teruggekaatst wordt opgevangen door een reeks van lichtgevoelige elementen die in de lengterichting van het missile in lijn met de eerder genoemde openingen rond het missile zijn aangebracht. Door deze sensors wordt waarschijnlijk een beperkt gezichtsveld rond het missile gecreëerd, dat zodanig gericht is dat het explosie patroon van de lading zo effectief mogelijk wordt benut. Binnenkomende energie wordt bewerkt om vast te stellen of deze inderdaad van de "fuze" afkomstig is. Wanneer deze energie een vastgestelde waarde overschrijdt wordt op de uitgestraalde energie een modulatie toegepast, mogelijk om onderscheid te kunnen maken t.o.v. directe of gereflecteerde zonne-energie. De maximum afstand waarop de "fuze" wordt geactiveerd bedraagt 4 tot 6 meter. Weersinvloeden en vooral het reflecterend vermogen van vliegtuigen kunnen oorzaak zijn van een grotere afstand van 8 tot 10 meter. De "lethal range" van de explosieve lading van de SA-9 bedraagt naar wordt aangenomen + 4 meter.

9. Het ontwerp van deze "fuze" past goed bij de capaciteiten van de zoeker om tot goede prestaties van het wapensysteem tegen "head-on" doelen te komen. Een passieve "IR-fuze" ontworpen in de zestiger jaren zou voornamelijk reageren op de uitlaat van een vliegtuig en daardoor de effectiviteit van de explosieve lading nadelig beïnvloeden. Een actieve Radio Frequentie (RF)-"fuze" zou aan de eisen beantwoorden, maar leverde voor die tijd waarschijnlijk

nog teveel

nog teveel problemen op i.v.m. de geringe afmetingen van het missile. De hier beschreven actieve "EO-fuze" is een simpele benadering maar schijnt desalniettemin een uitvoerbaar en mogelijk effectief systeem te zijn.

PRESTATIES

10. De maximum zoekafstand van de SA-9 zoeker is een functie van de grootte van het doel en zijn uitstralings- en reflectie karakteristieken. Er zijn aanduidingen dat deze afstand voor een vliegtuig van 20 meter lengte 7 km en voor een vliegtuig van 10 meter lengte 5 km zou bedragen.

11. De totale onderscheppings prestaties van het SA-9 missile zijn nog steeds in onderzoek. Het systeem is blijkbaar ontworpen om goede onderscheppingsmogelijkheden te bezitten tegen naderende vliegtuigen. Onder optimale omstandigheden zou het bereik hierbij + 5 km kunnen bedragen. Uitgaande van de huidige aannamen dat de missile motor na 4.2 km uitgebrand zou zijn en een maximum snelheid van 500 m/sec kan bereiken bedraagt het effectieve bereik tegen zich verwijderde doelen mogelijk + 6 km. Over het algemeen zal de minimale effectieve hoogte + 25 meter bedragen. Bij gunstige terrein- en weersomstandigheden kan het systeem, wanneer het missile bij de lanceringen een extra elevatie meekrijgt, mogelijk in staat zijn een duidelijk doel tot vlak boven de grond te onderscheppen.

DOELOSPORING

12. De "HATBOXES" op de BRDM-2A(1) maken deel uit van het passief "RF-direction finder"-systeem "9 S12". Het systeem spoort doelen op door het opvangen van RF-uitstralingen van die doelen. De operationele frequentieband is niet bekend maar er bestaan aanwijzingen dat het een brede band bestrijkt voornamelijk boven 10 GHz, het frequentiegebied waarin de meeste door westerse vliegtuigen gebruikte actieve radar- en navigatiesystemen werken.

13. Richtingsinformatie

13. Richtingsinformatie over een doel wordt gepresenteerd op een ronde display. Deze display is verdeeld in 3 hoofdsectoren van 120° , een voor elke box op het voertuig. Elke hoofdsector is weer onderverdeeld in 4 sectoren van 30° , waardoor het systeem een richtingsnauwkeurigheid van 30° bereikt. De "gunner" draait de toren in de richting van de oplichtende sector waarna de zoeker van het missile het doel zoekt en daarop "locked". Links opzij van de toren bevindt zich nog een box die mogelijk gebruikt wordt voor nauwkeuriger bepaling van de richting. Hoe nauwkeuriger het missile met deze middelen op een doel gericht kan worden des te sneller zal de zoeker een "lock-on" kunnen bewerkstelligen.

14. De d.m.v. dit systeem verkregen informatie wordt ook doorgegeven aan de andere SA-9 TELs en aan de batterijcommandant in de BTR-60, die ook doel informatie ontvangt van de ZSU 23/4 (radargeleide Lua, waarmee het SA-9 systeem optreedt in samenwerkingsverband) en van hogere echelons. Door correlatie en integratie van al deze gegevens wordt voorzien in een effectief waarschuwingssysteem voor de SA-9.

CONCLUSIE

15. Uit bovenstaande mag worden geconcludeerd dat in het verleden het SA-9 systeem mogelijk is onderschat. Hierbij zijn vooral de beperkingen van IR-systemen op lage hoogte van invloed geweest. Nu dit systeem blijkbaar over een andere zoeker beschikt zal het onze operaties nog meer kunnen beïnvloeden. Hoe groot deze invloed zal zijn hangt mede af van nader onderzoek, waarbij vooral de preciese werking van de zoeker belangrijk is. Indien deze namelijk in staat is het IR- en contrastbeeld met elkaar te vergelijken, beschikken de Sowjets over een systeem dat mogelijk niet met "flares" misleid kan worden. Zodra meer informatie over dit essentieel gegeven wordt verkregen zal hierop in een volgende ISAM nader worden ingegaan.

HOOFDSTUK V - POLITIEKE ONTWIKKELINGEN

SOWJET INVAL IN AFGHANISTAN (MOSKOU'S MOTIEVEN EN TAXATIE).

1. Aangezien Afghanistan een strategische positie aan de zuidgrens van de SU inneemt, achtte Moskou het al sedert lange tijd van groot belang voor de veiligheid van de SU, dat dit land door een stabiel en een Moskou welgezind regime geregeerd zou worden. Afghanistan was dan ook één van de eerste landen welke Sowjet-hulp (1954) ontvingen. Het bewind van [REDACTED] dat vóór de communistische machts-greep in april 1978 aan de macht was, had altijd de nodige consideratie voor Sowjet-belangen aan de dag gelegd en waarschijnlijk waren de Sowjets tevreden over de politieke en militaire invloed die Moskou destijds in dit land had en de status die het hun in de regio verschaftte. Hoewel niet bekend is of Moskou de staatsgreep van [REDACTED] (welke het [REDACTED]-bewind ten val bracht) beraamde of daarbij slechts een indirecte rol heeft gespeeld, de staatsgreep bood Moskou in ieder geval een kans die ook prompt benut werd. De staatsgreep wijzigde plotsklaps de aard van de Sowjet-Afghaanse verhouding. De nieuwe relatie werd in het Sowjet-Afghaanse vriendschapsverdrag, dat in december 1978 werd getekend, geformaliseerd. Dit verdrag voorzag het Kremlin van een ideologisch motief om een "socialistisch" bewind daadwerkelijk steun te verlenen en door dit verdrag kon Moskou tevens zijn nationale belangen in relatie tot Afghanistan behartigen. Dienovereenkomstig werden in steeds groter getalen militaire-en burgeradviseurs gestuurd om president [REDACTED] te helpen zijn positie te consolideren en de anti-communistische opstandelingen de nederlaag toe te brengen. Ondanks de pogingen om de veiligheidssituatie langs deze weg meester te worden, verslechterde deze, eerst onder de "wettige president" [REDACTED] en daarna onder de "machtswellusteling" [REDACTED]. Plannen voor Sowjet-militaire interventie op grote schaal waren er vermoedelijk al in begin 1979, toen president Taraki nog aan het bewind was. Toen bleek dat [REDACTED] geenszins in staat was het opstandelingenprobleem tot een oplossing te brengen, zijn machtsbasis niet wist uit te breiden, bovendien niet bereid was Sowjet-adviezen op te volgen en "zich in feite met de vijanden van de April revolutie verbond", moet het Kremlin de noodzaak om hem te vervangen als zeer urgent hebben beschouwd.

2. De Sowjets moeten

2. De Sowjets moeten tot de conclusie zijn gekomen, dat zij ofwel interventie op grote schaal dienden te plegen ofwel met voortdurende instabiliteit en een mogelijke ineenstorting van het pro-Sowjet regime te maken zouden krijgen. Dat zou ernstige schade aan het Sowjet prestige berokkenen en tot anarchie in Afghanistan en wellicht tot de opkomst van een tweede radikale Islamitische staat aan de zuidgrens, in de directe nabijheid van de Islamitische regio's in de SU, hebben geleid. Slechts door te interveniëren konden de Sowjets controle over Afghanistan uitoefenen en dat risico tenietdoen. Daarbij werd dan vermoedelijk tevens getaxeerd, dat door het demonstreren van het vermogen en de bereidheid van de SU om militaire macht ter verdediging van het "socialisme" en van haar nationale belangen aan te wenden politiek voordeel kon worden behaald. Bovendien zou de militaire aanwezigheid in Afghanistan de Russen dichter in de buurt van de Indische Oceaan en de Perzische Golf brengen en hen in een betere positie brengen om in deze regio invloed uit te oefenen.

3. Deze argumenten pro-militaire interventie telden zwaarder dan alle overwegingen m.b.t. de vermoedelijke kosten van zo'n ingrijpen in termen van reacties uit de rest van de wereld, i.h.b. de Moslimstaten, China en het Westen. Vermoedelijk meende men in het Kremlin, dat de Westerse reactie beperkt en van korte duur zou zijn (het Westen zou immers erkennen dat Afghanistan tot de Sowjet-invloedssfeer behoorde) en dat het Westen in een geval de cohesie en vastbeslotenheid zou missen om effectieve actie m.b.t. een land te ondernemen, waar naar Sowjet-gevoelen voor het Westen geen vitaal belang op het spel stond. Deze evaluatie zal ongetwijfeld ook bepaald zijn door de Sowjet-ervaring met het ontbreken van andere dan vooral verbale reacties op de inval in Tsjechoslowakije en meer recentelijk op de Sowjet-bemoeienis (ook via "proxies": Cubanen) in Afrika en elders in de wereld. Door de inmiddels steeds verslechterde Oost-West verhouding zou de SU ook op dit front door een actie in Afghanistan weinig te verliezen hebben. Men kan zelfs de hoop hebben gekoesterd, dat een aantal Westerse landen onverkort zou doorgaan zaken te doen met de SU en op die manier feitelijk berusten in de Sowjet-visie dat ontspanning geografische beperkingen kent. Vooral de vooruitzichten op een eventuele stop van de Verenigde Staten en China tot militaire samenwerking moeten in overweging zijn genomen, maar vermoedelijk werd geconcludeerd dat deze samenwerking voorshands niet tot verontrustende proporties zou kunnen uitgroeien.

4. De Sowjets moeten voorts hebben verwacht dat hun interventie in Afghanistan aan hun betrekkingen met andere landen in de regio, m.n. Iran en Pakistan schade op korte termijn zou toebrengen. "De hulp en bijstand van de SU aan Afghanistan - zo schreef de Prawda al op 31 december 1979 - zijn niet gericht tegen een van zijn nabuurlanden die ook onze burens zijn. De USSR hecht belang aan het onderhouden met hen van de normale vriendschappelijke betrekkingen, de betrekkingen die gefundeerd zijn op de principes van gelijkheid, onderling respect en het niet tussenbeide komen in binnenlandse aangelegenheden". Men kan evenwel tevens tot de slotsom zijn gekomen dat er voordelen op de lange termijn waren, nl. voor zover de landen in deze regio door het machtsvertoon in Afghanistan kwetsbaarder en gevoeliger voor Sowjet-pressie zouden kunnen worden. Een krachtige reactie kwam vooral van Pakistan, dat thans voor de eerste maal de Sowjet aanwezigheid aan zijn grenzen bespeurt. De Pakistaanse bezorgdheid komt ten dele ook voort uit speculaties dat de Sowjets thans zowel Afghaanse aanspraken op Pakistaans Poesjtunistan en het streven van Balutsjistan naar afscheiding van Pakistan zouden kunnen gaan steunen.

5. Uit de naar men mag aannemen voor de Sowjets onverwachte felle reactie van de VS op het Sowjet optreden in Afghanistan blijkt de bezorgdheid van Washington voor herhaling in andere landen die aan het WP grenzen en enige ideologische verwantschap met het Sowjet-systeem tonen, bv. Joegoslavië. Ook de diepe bezorgdheid van de Joegoslavische regering over de ontwikkelingen rond Afghanistan wordt ingegeven door de overtuiging dat deze ontwikkelingen konsekventies hebben die ver uitgaan boven de regionale context. De onverwacht felle reactie van Washington dient als een duidelijke waarschuwing tegen een verkeerde beoordeling van elkaars gedrag en bedoelingen en moet Moskou duidelijk maken dat een uitbreiding van het gebied waarop Moskou zijn nieuwe variant van de Breznjew-doctrine van toepassing acht niet zonder grote risico's is. De scherpe reacties kunnen Moskou doen beseffen dat de prijs voor het Sowjet "succes" in Afghanistan aanzienlijk hoger ligt dan in het Kremlin aanvankelijk mag zijn gecalculeerd.

SU-INDIA

[REDACTED]

SU-INDIA

6. Op 12-14 februari jl bezoekt minister van buitenlandse zaken Gromyko van de SU (vergezeld door de plv. minister van buitenlandse zaken [REDACTED] gespecialiseerd in Aziatische aangelegenheden) de Indiase hoofdstad New Delhi, waar hij besprekingen voerde met Mevr. [REDACTED] en haar minister van buitenlandse zaken, [REDACTED]. Het initiatief voor het bezoek kwam van de Russen. Zij zagen in deze omstandigheden vermoedelijk een gelegenheid om het belang dat Moskou aan betrekkingen met de nieuwe Indiase regering hecht te onderstrepen en om een zekere mate van steun voor de Russische inval in Afghanistan te verwerven. Volgens het korte gezamenlijke communiqué dat na afloop van het bezoek werd uitgegeven waren besprekingen gevoerd over de internationale situatie daaronder ontwikkelingen in en rond de Zuid-Aziatische regio, en over de bilaterale betrekkingen "in de geest van het Sowjet-Indiase vriendschapsverdrag van 1971". In de verklaring wordt opgemerkt, dat beide landen vastbesloten zijn om hun betrekkingen te versterken en dat Mevr. [REDACTED] en minister [REDACTED] een uitnodiging om de SU te bezoeken hadden aangenomen, waarbij evenwel geen data werden vastgesteld. De verklaring bevatte geen explicite verwijzing naar de Sowjet aanwezigheid in Afghanistan en klaarblijkelijk weerspiegelt de korthed van de verklaring het meningsverschil dat over deze kwestie tussen beide partijen bestaat. De Indiase minister van buitenlandse zaken merkte aan het welkomstbanket op, dat alle landen van de regio niet-gebonden landen zijn en dat "hun moet worden toegestaan in vrede en vriendschap te leven zonder in confrontatie te worden meegesleept". Minister [REDACTED] viel de Pakistaanse politiek inzake Afghanistan alsook de houding van Pakistan jegens India in bedekte doch dreigende termen aan. Volgens een officiële woordvoerder van de Indiase regering had de Indiase zijde in de discussie haar verzet tegen buitenlandse inmenging in de interne aangelegenheden van soevereine landen benadrukt. In Indiase persberichten werd opgemerkt, dat [REDACTED] argumenten m.b.t. de Sowjet-interventie in Afghanistan de Indiase zijde niet hadden kunnen overtuigen en dat India teleurgesteld was over het uitblijven van verzekeringen omtrent terugtrekking van de Sowjet-troepenmacht.

7. Vóór het bezoek van [REDACTED] aan India is gespeculeerd over de mogelijkheid dat bij deze gelegenheid omvangrijke wapenleveranties

(o.m. FLOGGER, FOXBAT-B, CLINE-A) aan India zouden worden aangekondigd. Die aankondiging bleef echter uit. Onder de vorige regering van Mevr. [REDACTED] (1966-1977) werd India v.w.b. wapenleveranties sterk van de SU afhankelijk. Mogelijk heeft het Indiase staatshoofd geoordeeld, dat een aankondiging omtrent wapenleveranties op het huidige ogenblik niet opportuun was of worden thans de Indiase behoeften op dit terrein herzien. Volgens onbevestigde berichten zou Sowjet-minister van defensie Oestinow binnenkort een bezoek aan New Delhi brengen en zou diens bezoek de gelegenheid bieden om omvangrijke wapenleveranties aan te kondigen.

8. Stellig zullen de afkeuring van de Sowjet-actie in Afghanistan door Mevr. [REDACTED] in de besprekingen met [REDACTED] en het feit dat geen uitgebreider communiqué kon worden uitgegeven de Sowjets hebben teleurgesteld. Moskou kan overigens enige troost putten uit het feit, dat India heeft geïndiceerd aan de betrekkingen met de SU waarde te blijven hechten alsmede uit het feit dat de regering van Mevr. [REDACTED] niet alleen over de Russische actie in Afghanistan maar ook over het Westerse antwoord bezorgdheid koestert. Deze Sowjet-actie plaatste Mevr. [REDACTED] voor een dilemma. Enerzijds blijft zij belang hechten aan de betrekkingen van India met de SU, anderzijds keurt zij de Sowjet-actie af, omdat zij juist het achterwege blijven van rivaliteit van de supermogendheden in de Zuid-Aziatische regio als een van de voornaamste veiligheidsbelangen van India beschouwt. Daar komt bij dat premier [REDACTED] ook rekening dient te houden met de positie van India in de beweging van niet-gebondenheid en de afhankelijkheid van haar land, op het gebied van olievoorziening, van Islamitische staten die de Sowjet-actie volstrekt afkeuren. Hoge Indiase functionarissen hebben de overige landen van de regio bezocht teneinde de Sowjet-interventie in Afghanistan te bespreken, maar India heeft verklaard dat de regering niet voornemens is om tot een regionaal initiatief tot oplossing van het vraagstuk te komen. Mevr. [REDACTED] realiseert zich klaarblijkelijk, dat zulk een initiatief bij Pakistan en andere nabuurlanden slechts argwaan zou oproepen en de Sowjet-militaire aanwezigheid in Afghanistan slechts zou helpen continueren. Mevr. [REDACTED] heeft haar tijdens de verkiezingscampagne aangekondigde voornemen om het pro-Vietnamese regime van [REDACTED] in Cambodja te erkennen nog niet uitgevoerd, maar wel werd onlangs bekend dat het

nog steeds in de bedoeling ligt tot erkenning over te gaan. De Indiase positie dezen is een voorbeeld, hoe de Indiase regering geneigd is Sowjet-wensen te honoreren. Ondanks de Sowjet-actie in Afghanistan kan worden verwacht, dat de Indiase regering een over het algemeen sympathieke houding jegens de SU zal blijven aannemen.